

YENİ KENTSEL GÜNDEM

YENİ KENTSEL GÜNDEM

United Nations

© 2017 United Nations

A/RES/71/256*
New Urban Agenda
English
2017
ISBN: 978-92-1-132731-1

Translation accuracy is not guaranteed nor implied. If any questions arise related to the accuracy of the information contained in the translation, please refer to the New Urban Agenda document endorsed by the General Assembly (A/RES/71/256*) which is the official version of the document. Any discrepancies or differences created in the translation are not binding and have no legal effect for compliance or enforcement purposes.

Turkish translation is provided by the Government of Turkey.

YENİ KENTSEL GÜNDEM

**HERKES İÇİN
SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER
VE YERLEŞİMLERE İLİŞKİN
KİTO BILDİRGESİ**

1. Bizler, Devlet ve Hükümet Başkanları, Bakanlar ve Yüksek Temsilciler olarak, 17-20 Ekim 2016 tarihlerinde Quito'da, Birleşmiş Milletler Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Konferansı'nda (Habitat III), Yeni Kentsel Gündem'i kabul etmek üzere, ulus-altı ve yerel yönetimler ile parlamenterler, sivil toplum, yerli ve yerel halklar, özel sektör, profesyoneller ve uygulayıcılar, bilimsel ve akademik camia ve diğer ilgili paydaşların katılımıyla bir araya gelmiş bulunmaktayız.
2. 2050 yılına gelindiğinde, kentsel nüfusun, kentleşmeyi 21. yüzyılın en dönüştürücü eğilimlerinden biri haline getirerek, yaklaşık iki katına çıkacağı beklenmektedir. Çevresel ve insani etkilerin yanı sıra nüfus, ekonomik faaliyetler, sosyal ve kültürel etkileşimler giderek kentlerde yoğunlaşmakta ve bu durum diğerlerinin yanı sıra konut, altyapı, temel hizmetler, gıda güvenliği, sağlık, eğitim, uygun işler, güvenlik ve doğal kaynaklar bakımından büyük sürdürülebilirlik meydan okumalarına neden olmaktadır.
3. 1976 yılında Vancouver'da (Kanada) ve 1996 İstanbul'da (Türkiye) gerçekleşen Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı ve 2000 yılında kabul edilen Binyıl Kalkınma Hedefleri'nden bu yana geçekundu ve kaçak yapılarla yaşayanlar dâhil milyonlarca kent sakininin yaşam kalitesinde iyileşmeler olduğunu gördük. Bununla birlikte, yoksulluğun çeşitli biçimlerde devam ediyor olması, eşitsizliklerin artması, çevresel bozulma ile birlikte sosyal ve ekonomik dışlanma ve çoğu kez kentlerin ve insan yerleşimlerinin inkâr edilemez bir gerçekliği olarak mekânsal ayrışma, dünya genelinde sürdürülebilir kalkınmanın önündeki en ciddi engeller arasındadır.
4. Bu ve diğer mevcut ve yükselen sınamalara yeterince çözüm getirmekten hâlâ çok uzağız. Sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik büyümenin, sosyal ve kültürel kalkınmanın ve çevre korumanın bir lokomotif olarak kentleşmenin sunduğu fırsatlardan ve dönüştürücü sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmada potansiyel katkılarından yararlanmaya ihtiyaç vardır.
5. Yeni Kentsel Gündem, kentlerin ve yerleşmelerin planlanma, tasarım, finansman, imar, idare ve yönetim şekillerini yeniden ele alarak, yoksulluğun ve açlığın tüm biçim ve boyutlarına son vermeye; eşitsizlikleri azaltmaya; sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi teşvik etmeye; sürdürülebilir kalkınmaya yaşamsal katkılarını tam olarak sağlayabilmek için cinsiyet eşitliğini ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesini gerçekleştirmeye; insan sağlığı ve refahının iyileştirilmesine; direncin artırılmasına; ve çevrenin korunmasına yardımcı olacaktır.
6. Biz, 2015 yılının dönüm noktası olan başarılarını, özellikle Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ni içeren 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ni¹, Kalkınmanın Finansmanı Üçüncü Uluslararası Konferansı Addis Ababa Eylem Gündemi'ni², Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında kabul edilen Paris Anlaşması'ni³, 2015–2030 Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi'ni⁴, Denize Kıyısı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler On Yıllık 2014–2024 Viyana Eylem Programı'ni⁵, Küçük Ada Devletleri Hızlandırılmış Eylem

¹ 70/1 sayılı karar.

² 69/313 sayılı karar, ek.

³ Bkz. FCCC/CP/2015/10/Add.1, 1/CP.21 sayılı karar, ek.

⁴ 69/283 sayılı karar, ek II. 5 69/137 sayılı karar, ek II. 6 69/15 sayılı karar, ek.

Yöntemleri (SAMOA) Yolu'nu⁶, 2011–2020 En Az Gelişmiş Ülkeler İstanbul Eylem Programı'nı⁷ tam olarak dikkate almaktayız. Aynı zamanda, Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi'ni⁸, Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'ni, Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'ni, Nüfus ve Kalkınma Uluslararası Konferansı Eylem Programı'nı⁹, Pekin Eylem Platformu'nu¹⁰ ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı ve bu konferansların izleme süreçlerini de dikkate almaktayız.

7. Mayıs 2016 tarihinde İstanbul'da gerçekleşen Dünya İnsani Zirvesi'ni Hükümetlerarası uzlaşmış bir sonuca sahip olmamasına karşın dikkate almaktayız.

8. Ulus-altı ve yerel yönetimlerin katkılarının yanı sıra ulusal Hükümetlerin Yeni Kentsel Gündem tanımına katkılarını kabul etmekte ve Yerel ve Bölgesel Yönetimler İkinci Dünya Asamblesi'ni dikkate almaktayız.

9. Yeni Kentsel Gündem, ilgili tüm aktörlerin katılımıyla küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde sürdürülebilir kalkınmanın bütünlük ve eşgüdümlü bir şekilde gerçekleştirilmesi için kritik bir adım olarak sürdürülebilir kentsel gelişme konusundaki küresel taahhütlerimize bağlılığımızı yeniden teyit etmektedir. Yeni Kentsel Gündem'in uygulanması, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin bütünlük bir şekilde uygulanmasına ve yerleştirilmesine ve kentlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir kılınması hedefi olan Hedef 11 dâhil Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve amaçlarına ulaşılmasına katkı sunmaktadır.

10. Yeni Kentsel Gündem kültürün ve kültürel çeşitliliğin insanlığı zenginleştiren kaynaklar olduğunu ve kentlere, insan yerleşimlerine ve vatandaşlara kalkınma girişimlerinde aktif ve eşsiz bir rol oynama imkânı tanıyarak sürdürülebilir kalkınmalarına önemli bir katkı sağladığını kabul etmektedir. Yeni Kentsel Gündem, kaynakların sorumlu kullanımına katkıda bulunan ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini ele alan yeni sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının geliştirilmesi ve uygulanmasında kültürün dikkate alınması gerektiğini de kabul etmektedir.

⁷ Dördüncü Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı Raporu, İstanbul, Türkiye, 9–13 Mayıs 2011 (A/CONF.219/7), bölüm II.

⁸ Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı Raporu, Rio de Janeiro, 3–14 Haziran 1992, Cilt I, Konferans Tarafından Kabul Edilen Kararlar (Birleşmiş Milletler yayınları, Satış No: E.93.I.8 ve Düzeltme) 1 sayılı karar, ek I.

⁹ Nüfus ve Kalkınma Uluslararası Konferansı Raporu, Kahire, 5–13 Eylül 1994 (Birleşmiş Milletler yayınları, Satış No: E.95.XIII.18) bölüm I, 1 sayılı karar, ek.

¹⁰ Dördüncü Dünya Kadınlar Konferansı Raporu, Pekin, 4–15 Eylül 1995 (Birleşmiş Milletler yayınları, Satış No: E.96.IV.13), bölüm I, 1 sayılı karar, ek II.

Ortak Vizyonumuz

11. Kentlerden ve insan yerleşimlerinden eşit şekilde istifade edilmesini ve kullanılmasını referans alan, kapsayıcılığı gözeten, herkes için kaliteli yaşam ve refahı arttırmak için hiç bir ayırım yapmadan tüm kent sakinlerinin bugünün ve gelecek nesillerin, adil, güvenli, sağlıklı, erişilebilir, ekonomik, dirençli ve sürdürülebilir kentlerde ve insan yerleşimlerinde yaşayabilmesini ve üretebilmesini teşvik eden, herkes için şehirler vizyonunu paylaşmaktayız. Bazı ulusal ve yerel yönetimlerin, “şehir hakkı” olarak anılan bu vizyona, mevzuatları, siyasi beyanları ve şartnamelerinde yer verme çabalarını not etmekteyiz.

12. Uluslararası hukuka tam saygı dâhil Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin amaç ve ilkeleri uyarınca tüm insanların temel özgürlüklerin yanı sıra eşit haklara ve fırsatlara sahip oldukları kentlere ve insan yerleşimlerine ulaşmayı hedeflemekteyiz. Bu bağlamda, Yeni Kentsel Gündem, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi,¹¹ uluslararası insan hakları antlaşmaları, Milenyum Beyannamesi¹² ve 2005 Dünya Zirvesi Sonucu'na¹³ dayanmaktadır. Kalkınma Hakkı Beyannamesi¹⁴ gibi diğer araçlardan da esinlenmektedir.

13. Öngördüğümüz şehirler ve insan yerleşimleri;

(a) Yeterli yaşam standardı hakkının bir bileşeni olarak uygun konut hakkının tam olarak yerine getirilmesi amacıyla, arazinin toplumsal ve ekolojik işlevi dâhil sosyal işlevini yerine getirir; ayrımcılık yapmaksızın herkes için evrensel bir hak olarak güvenli ve uygun fiyatlı içme suyuna ve sağlık hizmetlerine evrensel erişimin yanı sıra gıda güvenliği ve beslenme, sağlık, eğitim, altyapı, taşınacılık ve ulaşım, enerji, hava kalitesi ve geçim alanlarındaki kaliteli kamu mal ve hizmetlerine eşit erişim sunar;

(b) Katılımcıdır; sivil katılımı teşvik eder; tüm sakinleri arasında aidiyet ve sahiplenme duygusu yaratır; aileler için güvenli, kapsayıcı, erişilebilir, yeşil ve kaliteli kamusal alanlara öncelik verir; nesillerarası ve sosyal etkileşimleri, kültürel ifadeleri ve uygun olduğu takdirde siyasi katılımı güçlendirir; hassas durumdaki kişilerin özel ihtiyaçlarını dikkate alarak tüm sakinlerin ihtiyaçlarının karşılandığı barışçıl ve çoğulcu bir toplumsal yapı içinde toplumsal uyum, katılım ve güvenliği teşvik eder;

(c) Cinsiyet eşitliğini sağlar ve kadınların her alanda ve karar verme süreçlerinin her düzeyinde liderlik yapabilmeleri için eşit haklar ile tam ve etkili katılımlarını sağlayarak, tüm kadınlar için insan onuruna uygun işler ve eşit işe eşit ücret ya da eşdeğer işler sağlayarak ve özel ve kamusal mekânlarda kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılık, şiddet ve tacizi engelleyerek ve ortadan kaldırarak tüm kadınları ve kız çocuklarını güçlendirir;

¹¹ 217 A (III) sayılı karar.

¹² 55/2 sayılı karar.

¹³ 60/1 sayılı karar.

¹⁴ 41/128 sayılı karar, ek.

(d) Yapısal dönüşüm, yüksek verimlilik, katma değerli etkinlikler ve kaynak verimliliğine ulaşmada kentleşmeyi güçlendirerek; yerel ekonomilerden yararlanarak; ve kayıtlı ekonomiye sürdürülebilir geçişi desteklerken kayıt dışı ekonomilerin katkılarını dikkate alarak sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin mevcut ve gelecekte karşılaşılabilecek zorluklarına ve fırsatlarına karşılık verir;

(e) Bölgesel işlevlerini idari sınırlar içinde yerine getirir ve her seviyede dengeli, sürdürülebilir ve bütünlüklü bir kentsel ve bölgesel kalkınma için merkezi ve itici bir güç olarak hareket eder;

(f) İnsanları, mekânları, malları, hizmetleri ve ekonomik fırsatları etkin biçimde birleştirerek herkes için sürdürülebilir, güvenli ve erişilebilir kentsel ulaşım için yaşa ve cinsiyete duyarlı planlama ve yatırımı ve yolcu ve yük taşımacılığı için kaynak verimli ulaşım sistemlerini teşvik eder;

(g) Afet riskinin azaltılması ve yönetimini kabul edip uygular, zarar görülebilirliği azaltır, doğal ve insan kaynaklı afetlere karşı direnç ve müdahale esnekliği geliştirir, iklim değişikliği zararlarını azaltıp sonuçlarına uyum sağlanmasını teşvik eder;

(h) Ekolojik sistemlere, suya, doğal yaşam alanlarına ve biyoçeşitliliğe sahip çıkar, bunları korur, iyileştirir ve destekler, çevresel etkilerini asgariye indirir, sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarını yerleştirmeye çalışır.

İlkelerimiz ve Taahhütlerimiz

14. Vizyonumuzu hayata geçirmek için aşağıda birbiriyle bağlantılı ilkelerin rehberliğinde Yeni Kentsel Gündem'i benimsemeyi kabul etmekteyiz:

(a) Aşırı yoksulluğun ortadan kaldırılması dâhil, yoksulluğu bütün biçim ve boyutlarıyla sona erdirerek, kentsel alanlarda bütünlüklü, sosyo-ekonomik ve kültürel çeşitliliği eşit haklar ve fırsatları sağlayarak, HIV/AIDS, tüberküloz ve sıtma salgınlarının sona erdirilmesi dâhil yaşanabilirlik, eğitim, gıda güvenliği ve beslenme, sağlık ve refahı arttırarak, güvenliği sağlayarak ve ayrımcılığın ve şiddetin her şeklini ortadan kaldırarak, uygun ve erişilebilir fiyatlı konut dâhil herkesin fiziki ve sosyal altyapı ve temel kamu hizmetlerine eşit erişimini temin edip herkesin güvenli ve eşit bir şekilde toplum hayatına erişimini sağlayarak hiç kimseyi geride bırakmamak;

(b) Yüksek üretkenlik, rekabet gücü ve inovasyon dâhil iyi planlı kentleşmenin faydalarını kullanarak, herkese tam ve üretken istihdam ve uygun iş olanakları sunarak, herkesin eşit bir şekilde erişebileceği ekonomik ve üretken kaynaklar ve fırsatlar yaratarak, arsa spekülasyonunu engelleyerek ve güvenli mülkiyet sistemini teşvik ederek ve uygun şekilde kentsel küçülmeyi yöneterek sürdürülebilir ve kapsayıcı kentsel ekonomiler sağlamak;

(c) Kentsel gelişmede sürdürülebilir arazi ve kaynak kullanımı ve temiz enerjileri teşvik ederek, doğa ile uyumlu sağlıklı yaşam biçimlerinin benimsenmesi dâhil ekosistemleri ve biyoçeşitliliği koruyarak, sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarını teşvik ederek, dayanıklı kentsel yapılar kurarak afet risklerini azaltarak ve iklim değişikliğine uyum ve azaltım tedbirlerini alarak çevresel sürdürülebilirliği sağlamak.

15. Yeni Kentsel Gündem için kentsel paradigma değişikliğini sağlayacak çalışmalarda bulunmayı taahhüt etmekteyiz. Bunlar:

(a) Herkes için sürdürülebilir kalkınma ve refahın sağlanmasında sürdürülebilir kentsel ve bölgesel kalkınmanın gerekli olduğunu kabul ederek kentlerin ve insan yerleşimlerinin planlama, finansman, imar, idare ve yönetim şekillerini yeniden ele almak;

(b) Şeffaf ve hesap verebilir bir biçimde, sürdürülebilir kentsel gelişme için kapsayıcı ve etkin kentsel politikaların tanımlanmasında ve uygulamasında uygun olduğu hallerde ulusal hükümetlerin öncü rolünü ve ulus-altı ve yerel yönetimlerin yanı sıra sivil toplum ve diğer ilgili paydaşların eşit derecede önemli katkılarını kabul etmek;

(c) Aşağıdakiler dâhil, kentsel ve bölgesel kalkınmada, değişimin temel unsurlarına dayanan sürdürülebilir, insan odaklı, yaşa ve cinsiyete duyarlı bütünlük yaklaşımını politika, strateji, kapasite geliştirme ve eylemleri her düzeyde hayata geçirecek benimsemek;

(i) Sürdürülebilir bütünlük kentsel gelişmenin sağlanabilmesi için yerel-ulusal ve çok paydaşlı ortaklıklar dâhil kentsel politikaların uygun düzeylerde geliştirilmesini ve uygulanmasını, bütünlük kent sistemleri ve insan yerleşimlerinin oluşturulmasını ve tüm yönetim düzeyleri arasında iş birliği geliştirilmesini teşvik etmek;

(ii) Çevrenin korunması, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin ve toplumsal içermenin sağlanması için kentsel gelişme planlarının tutarlılığı ve öngörülebilirliğini sağlayacak ve kentsel yönetimi, uygun kontrol-denge mekanizmalarının yanı sıra kent paydaşlarını dâhil eden ve yetkilendiren güçlü mekanizmalar ve kurumlarla güçlendirmek;

(iii) Kentsel formun mekânsal boyutunu en uygun hale getirmek ve kentleşmenin olumlu sonuçlarını sağlamak için uzun vadeli ve bütünlük kentsel ve bölgesel planlama ve tasarımı canlandırmak;

(iv) Sürdürülebilir kentsel gelişme tarafından üretilen değer kapsayıcı bir şekilde oluşturmak, sürdürmek ve paylaşmak için, güçlendirilmiş belediye finansmanını ve yerel mali sistemleri mümkün kılan etkili, yenilikçi ve sürdürülebilir finansal çerçeveleri ve araçları desteklemek.

Eylem Çağrısı

16. Her ölçekteki kentlerin, kasaba ve köylerin kendilerine özgü koşulları değişiyor olsa da Yeni Kentsel Gündem'in, kapsamı, katılımcılığı ve insanı merkeze alan bağlamıyla evrensel olduğunu; gezegeni koruduğunu; küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerdeki öncelik ve eylemlerin belirlenmesinde her ülkenin kendi yönetimleri ve ilgili paydaşlarının ihtiyaçları doğrultusunda benimseyebilecekleri uzun vadeli bir vizyona sahip olduğunu teyit etmekteyiz.

17. Bizler, ulusların kendilerine ait gerçekliklerini, kapasitelerini ve kalkınmışlık seviyelerini dikkate alarak, ulusal yasalar ve uygulamaların yanı sıra politikalara ve önceliklere saygı göstererek, Yeni Kentsel Gündem'in kendi ülkelerimizde, bölgemizde ve küresel düzeyde uygulanması için çalışacağız.

18. Diğerlerinin yanı sıra, 7. ilkedeki belirtildiği üzere ortak ama farklılaşmış sorumluluk ilkesi dâhil Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi'ndeki bütün ilkeleri yeniden teyit etmekteyiz.

19. Yeni Kentsel Gündem'i uygularken tüm ülkelerin, özellikle Afrika ülkeleri, en az gelişmiş ülkeler, denize sınırı olmayan kalkınmakta olan ülkeler, kalkınmakta olan küçük ada devletlerinin yanı sıra orta gelir grubundaki ülkeler gibi gelişmekte olan ülkelerin, kendine özgü ve ortaya çıkabilecek yeni kentsel gelişme zorluklarını ele almaya özel dikkat gösterilmesi gerektiğini bildirmekteyiz. Ayrıca, çatışmaların devam ettiği ülkelere, yabancı bir ülkenin işgali altında olan ülke ve bölgelere ya da çatışma sonrası dönemden geçen ülkelere, insan ya da doğa kaynaklı afetleri yaşayan ülkelere de özel dikkat gösterilmelidir.

20. Ayrımcılığın tüm biçimlerine maruz kalan gruplar içinde, diğerlerinin yanı sıra, özellikle kadınların ve kız çocuklarının, çocukların, gençlerin, engelli kişilerin, HIV/AIDS hastalarının, yaşlıların, yerlilerin ve yerel toplulukların, gecekondulu veya kaçak yerleşmelerde yaşayanların, evsizlerin, işçilerin, küçük çiftçilerin ve balıkçıların, mültecilerin, ülke içinde yerlerinden edilmişler ve geri dönenler ve statülerine bakılmaksızın göçmenlerin karşılaştıkları ayrımcılıkla baş etmek için özel bir dikkat harcanması gerektiğini kabul etmekteyiz.

21. Ulusal politikalara ve mevzuata uygun olarak, tüm ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimlerin yanı sıra ilgili tüm paydaşları, Yeni Kentsel Gündem'in etkin bir şekilde uygulanması ve ortak vizyonumuzu hayata geçirmek için eşgüdüm ve iş birliğini destekleyerek ortaklıkları güçlendirmeye, canlandırmaya ve ortaklıklar kurmaya teşvik etmekteyiz.

22. Sürdürülebilir kentsel gelişmeyi gerçekleştirmek ve desteklemek için giderek kentleşen dünyada sürdürülebilir kalkınmanın itici gücü ve kentlerin ve insan yerleşimlerinin anahtar rolünü kullanan tarihi bir fırsat, kolektif bir vizyon ve politik bir taahhüt olarak Yeni Kentsel Gündem'i kabul etmekteyiz.

**YENI KENTSEL GÜNDEM İÇİN
KİTO UYGULAMA PLANI**

23. Yeni Kentsel Gündem'i, sürdürülebilir kentsel gelişmenin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak amacıyla ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimler ve ilgili tüm paydaşlar için temel bir araç olarak uygulamaya kararlıyız.

Sürdürülebilir Kentsel Gelişme için Dönüştürücü Taahhütler

24. Sürdürülebilir kalkınmanın bütünlük ve bölünemez sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarını temel alan, bir kentsel paradigma değişimi yoluyla sürdürülebilir kentsel gelişmenin potansiyelini tam olarak kullanmak için aşağıda yer alan dönüştürücü taahhütlerde bulunmaktayız.

Sosyal Olarak Kapsayıcı ve Yoksulluğu Sona Erdiren Sürdürülebilir Kentsel Gelişme

25. Aşırı yoksulluk dâhil yoksulluğu tüm biçim ve boyutlarıyla ortadan kaldırmanın en büyük küresel sorun ve sürdürülebilir kalkınmanın vazgeçilmez bir gerekliliği olduğunu kabul etmekteyiz. Gecekonular ve kaçak yerleşim alanlarında yaşayanların sayıca artıyor olması dâhil eşitsizliğin ve yoksulluğun farklı biçim ve boyutları ile devam ediyor olmasının hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeleri, kentsel alanın mekânsal düzenlenmesini, erişilebilirliğini ve tasarımının yanı sıra altyapı ve temel hizmet sunumunu etkilediğini ve kalkınma politikaları ile birlikte sosyal uyumu, eşitliği ve katılımı engelleyebileceği gibi destekleyebileceğini de kabul etmekteyiz.

26. İnsanı merkez alan, gezegeni koruyan, yaşa ve cinsiyete duyarlı, tüm insan hakları ve temel özgürlükleri gerçekleştiren, birlikte yaşamayı kolaylaştıran, ayrımcılığın ve şiddetin her türünü sona erdiren, insanları ve toplulukları güçlendirilip tam ve anlamlı bir şekilde dâhil olacağı bir kentsel ve kırsal kalkınmayı taahhüt etmekteyiz. Kentlerin ve insan yerleşimlerinin insanı odağa alan boyutlarıyla gelişiminde eşitliğe, kültürlere ve farklılıklara saygıyı anahtar unsur olarak destekleyeceğimizi taahhüt etmekteyiz.

27. Kimsenin geride bırakılmayacağı vaadimizi yeniden teyit eder, kentleşmenin sunabileceği fayda ve fırsatlardan eşit paylaşımı, planlı veya kaçak yerleşmelerde yaşayanlar dâhil tüm kent sakinlerinin saygın, onurlu ve tatminkâr hayat sürebilmelerini ve insan olarak sahip oldukları potansiyelleri tam olarak hayata geçirebilmelerini sağlamayı taahhüt etmekteyiz.

28. Statülerine bakılmaksızın mültecilerin, yerinden edilmişlerin ve göçmenlerin insan haklarına tam saygı gösterilmesini temin edeceğimizi ve onları misafir eden ev sahibi şehirleri, ulusal koşullarını göz önünde bulundurarak ve kasaba ve şehirlere yönelen büyük nüfus hareketlerinin çeşitli zorluklar oluşturmalarına rağmen kent yaşamına önemli sosyal, ekonomik ve kültürel katkılar getirebileceğini dikkate alarak uluslararası dayanışma ruhu içinde destekleyeceğimizi taahhüt etmekteyiz. Ayrıca uluslararası göç ve kalkınma arasındaki sinerjiyi, planlı ve iyi yönetilen göç politikaları yoluyla küresel, bölgesel, ulus-altı ve yerel düzeylerde göçü güvenli, sistemli ve düzenli bir hale getirerek güçlendirmeyi ve yerel yönetimleri göçmenlerin şehirlere olumlu katkıda bulunmasını temin eden çerçevelerin ve güçlendirilmiş kent-kır bağlantılarının oluşturulmasında desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

29. Ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimlerin eşgüdüm rolünü ve herkes için sosyal ve temel kamu hizmetlerinin sunumu ile tekrar eden ve uzun süren insani krizlerden etkilenenler ve afetler karşısında en kırılgan topluluklara yatırım yapılması dâhil uygun olduğu takdirde diğer kamu kurumlarıyla ve hükümet dışı kuruluşlarla olan iş birliklerini güçlendireceğimizi taahhüt etmekteyiz. Kentlerde krizden etkilenen insanlara yönelik yeterli hizmet, konut, saygın ve üretken iş imkânlarını sunabilmek ve yardımların krizlerden etkilenenlere ulaştırılmasını sağlamak ve ev sahibi yerleşimlerin kalkınmalarının sekteye uğramasını önleyecek kalıcı ve onurlu çözümler üretmek ve geliştirmek üzere fırsatları belirlemek için yerel topluluklar ve yerel yönetimlerle birlikte çalışmayı taahhüt etmekteyiz.

30. Silahlı çatışmaların yaşandığı yerlerde kentsel hizmetlerin devamlılığı için hükümetlerin ve sivil toplum kuruluşlarının daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğunu ve aynı zamanda, uluslararası insani hukuka tam saygının tekrar teyit edilmesi gerektiğini kabul etmekteyiz.

31. Yeterli bir yaşam standardının bir bileşeni olarak herkese yeterli konut hakkının tedrici olarak gerçekleşmesini destekleyen, her türlü ayrımcılık ve şiddete karşı, keyfi zorla yerinden çıkarılmayı önleyen ve evsizlerin, savunmasız durumdaki kişilerin, düşük gelirli grupların ve engellilerin ihtiyaçlarına odaklanan, ulusal mevzuat ve standartlara uygun olarak yerleşmelerin sosyal üretimine destek olmak dâhil toplulukların ve ilgili paydaşların politikaların planlanması ve uygulanmasına katılımını ve katkısını sağlayan ulusal, ulus-altı ve yerel konut politikalarını desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

32. Yakınlık faktörüne özel dikkat göstererek ve şehrin dokusu ve çevredeki işlevsel alanlarla mekânsal bağıny güçlendirerek, her yönetim düzeyinde – yeterli ve uygun fiyatlı, erişilebilir, kaynak-etkin, güvenli, dayanıklı, iyi bağlantılandırılmış ve iyi konumlandırılmış konut arzıyla ilişkili politika ve yaklaşımları ile özellikle istihdam, eğitim, sağlık ve sosyal entegrasyon sektörleri olmak üzere tüm sektörlerde yaşa ve cinsiyete duyarlı bütünlük konut politikaları ve yaklaşımlarının geliştirilmesini desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

33. Marjinal toplulukların, evsizlerin ve hassas durumdaki kişilerin sosyo-ekonomik ve kültürel entegrasyonunu dikkate alarak ve ayrıştırmayı önleyerek, toplumun farklı gelir gruplarının üyeleri için güvenli, uygun fiyatlı ve erişilebilir yeterli konut seçeneklerini içeren çeşitli konut arzlarını teşvik etmeyi taahhüt etmekteyiz. Evsizlerin yaşam koşullarını iyileştirmek ve topluma tam katılımını kolaylaştırmak üzere evsizliği önleyecek ve ortadan kaldıracak aynı zamanda suç olmaktan çıkarılması ve bununla mücadele edecek olumlu tedbirleri alacağız.

34. Herkesin, herhangi bir ayrıma maruz kalmadan, eşit ve elverişli arazi, konut, modern ve yenilenebilir enerji, güvenli içme suyu ve kanalizasyon, güvenlik, yeterli gıda, atık tasfiyesi, sürdürülebilir ulaşım, sağlık ve aile planlaması, eğitim, kültür, bilgi ve haberleşme teknolojileri dâhil sürdürülebilir temel fiziki ve sosyal altyapıya erişimini sağlamayı taahhüt etmekteyiz. Ayrıca, bu hizmetlerin, uygun olduğu ölçüde, kadınların, çocukların ve gençlerin, yaşlı insanların ve engellilerin ve göçmenlerin, yerli halkların ve yerel toplulukların ve savunmasız durumlarda olan diğerlerinin haklarına ve ihtiyaçlarına duyarlı olmalarını temin edeceğimizi detaahhüt etmekteyiz. Bu yönde yasal, kurumsal, sosyo-ekonomik ve fiziki engellerin kaldırılmasını teşvik edeceğiz.

35. Ulus-altı ve yerel yönetimler dâhil, uygun olan idari düzeyde, etkin idari sistemlerle, mülkiyetin çok çeşitli biçimlerinin farkında olarak ve kadınların güçlenmesinde, herkesin mülkiyet hakkının güvence altında olmasının önemine özel dikkat göstererek, arazi ve mülkiyet haklarının sürekliliği içinde yaşa ve amaca uygun, toplumsal cinsiyete ve çevreye duyarlı çözümler geliştirmeyi taahhüt etmekteyiz.

36. Kentlerde ve insan yerleşimlerinde engellilerin, diğerleriyle eşit koşullarda, başta kamusal alanlara olmak üzere toplu taşıma, konut, eğitim ve sağlık tesisleri gibi kentin fiziksel çevresine, kamu bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dâhil olmak üzere ve diğer tesislerine, kırsal ve kentsel alanlarda kamunun kullanımına açık veya kullanımına sunulan hizmet ve aktivitelere erişimini kolaylaştıran uygun tedbirleri almayı taahhüt etmekteyiz.

37. İnsanın gelişimini, barışçıl, kapsayıcı, katılımcı bir toplumun inşa edilmesini sağlamak ve bir arada yaşamayı, bağlantılı olmayı ve sosyal içermeyi temin etmek üzere tasarlanan ve yönetilen caddeleri, kaldırımları, bisiklet yollarını, meydanları, su kenarlarını, bahçe ve parklar dâhil olmak üzere güvenli, kapsayıcı, ulaşılabilir, kaliteli ve yeşil kamusal alanları, insan sağlığına ve refahına, ekonomik değiş tokuşa ve kültürel ifadeye, farklı insanlar ve kültürler arasında diyaloga, sosyal içermeye ve etkileşime imkân tanıyan çok fonksiyonlu alanlar olarak geliştirmeyi taahhüt etmekteyiz.

38. Kentsel alanların iyileştirilmesinde, canlandırılmasında ve toplumsal katılımın güçlendirilmesi ve vatandaşlık hak ve yükümlülüklerin yerine getirilmesinde, oynadıkları rolü vurgulayarak, uygun olduğu ölçüde, somut ve somut olmayan doğal ve kültürel mirasın bütünlük kentsel ve bölgesel politikalar ve yeterli yatırımlar yoluyla kültürel altyapıların ve alanların, müzelerin, yerli kültürlerin ve dillerin yanı sıra geleneksel bilginin ve sanatların korunması ve geliştirilmesi için kentlerde ve insan yerleşimlerinde, ulus- altı ve yerel düzeylerde sürdürülebilir kullanımı taahhüt etmekteyiz.

39. Kentlerde ve yerleşmelerde şiddet ve yıldırma korkusu olmadan, herkesin yaşamayı, çalışması ve kent yaşamına katılabilmesi için güvenli, sağlıklı, kapsayıcı ve güvenilir bir ortam sunmayı taahhüt etmekteyiz, özellikle kadınların ve kız çocuklarının, çocuklar ve gençlerin ve savunmasız durumda olan kişilerin sıklıkla bu durumlara maruz kaldıkları gerçeğini göz önünde bulundurarak. Ayrıca, çocuk yaşta, erken ve zorla evliliği ve kadın sünnetini içeren, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik zarar verici uygulamaları ortadan kaldırmak için çalışacağız.

40. Kentlerde ve insan yerleşimlerinde, farklılıkları kucaklayarak sosyal uyumu, kültürlerarası diyalogu ve anlayışı, hoşgörüyü, karşılıklı saygıyı, cinsiyet eşitliğini, inovasyonu, girişimciliği, kapsayıcılığı, kimlik ve güvenliği güçlendirmeyi ve tüm insanların onurunun yanı sıra yaşanabilirliği ve canlı şehir ekonomilerini desteklemeyi taahhüt etmekteyiz. Ayrıca, giderek çok kültürlü ve heterojen olan toplumlarımızda çoğulculuk ve bir arada yaşamayı teşvik eden yerel kurumsal yapıları tesis etme yolunda adımlar atmaya da taahhüt etmekteyiz.

41. Kentlerde ve insan yerleşimlerinde, ulusal politikalar doğrultusunda, karar alma, planlama ve takip süreçlerine herkesin anlamlı katılımının yanı sıra sivil katılımı arttıran, ortak tedarik ve üretime imkân tanıyan kapsayıcı platformları yaygınlaştıran, kurumsal, politik, yasal ve mali mekanizmaları geliştirmeyi taahhüt etmekteyiz.

42. Ulus-altı ve yerel yönetimlere yaşa ve toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımlar da dâhil ırk, din, etnik köken veya sosyo-ekonomik statülerinden ötürü ayrımcılık yapmadan, erkekler, kadınlar, çocuklar ve gençler, engelliler, yerli halklar ve yerel topluluklar, mülteciler ve yerinden edilmiş kişiler ile göçmenlik statülerine bakılmaksızın göçmenler dâhil toplumun her kesiminden yapılacak potansiyel katkılara özel dikkat göstererek ve diyalog için fırsatlar sunarak, ilgili tüm paydaşlar arasındaki etkileşimi güçlendiren kilit rollerini yerine getirmeleri için, uygun olduğu ölçüde, destek vermekteyiz.

Herkes için sürdürülebilir, kapsayıcı kentsel refah ve fırsatlar

43. Kentlerin ve insan yerleşimlerinin, insanlara sağlıklı, üretken, müreffeh ve tatmin edici bir yaşam imkânı tanıyan eşit fırsatların sunulduğu mekânlar olması gerektiğini ve sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme ile herkes için tam ve üretken istihdamın ve uygun iş olanakları sağlayan kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin sürdürülebilir kentsel ve bölgesel kalkınmanın önemli bir unsuru olduğunu kabul etmekteyiz.

44. Kent biçimi, altyapı ve bina tasarımının, ölçek ve yığılma ekonomisinin getirdiği faydalarla, kent ekonomisinde enerji verimliliğini, yenilenebilir enerjiyi, dayanıklılığı, üretkenliği, çevre korumayı ve sürdürülebilir büyümeyi destekleyerek maliyet ve kaynak etkinliği sağlamada en büyük itici güçler arasında yer aldığını kabul etmekteyiz.

45. Kaynak verimli ve dayanıklı altyapının yanı sıra içsel potansiyel, rekabet üstünlükleri, kültürel miras ve yerel kaynaklar üzerine kurulu canlı, sürdürülebilir ve kapsamlı kent ekonomilerini geliştirmeyi; sürdürülebilir ve kapsayıcı endüstriyel gelişme ile sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarını teşvik etmeyi; işletmeler ve inovasyon ile geçim kaynaklarını etkinleştirecek bir ortamı desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

46. Konutun sermaye oluşumunu, gelir ve istihdam oluşumunu ve tasarrufları arttırdığını; ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik dönüşümün gerçekleşmesine katkıda bulunabileceğinin bilincinde olarak toplumsal yaşam alanının üretimi dâhil uygun fiyatlı ve sürdürülebilir konut ve konut finansmanının ekonomik kalkınmadaki rolünü ve diğer ekonomik sektörlerde verimliliği arttıran katkılarını arttırmayı taahhüt etmekteyiz.

47. Yerel ekonomik kalkınmanın desteklemesi için ulusal, ulus-altı ve yerel kurumları güçlendiren, yönetim kademeleri, işlevsel alanlar ve ilgili paydaşlar arasında entegrasyonu, iş birliğini ve eşgüdümü sağlayan uygun adımları atmayı taahhüt etmekteyiz.

48. Kentsel ekonomik kalkınma için fırsatları keşfetmek, mevcut ve ortaya çıkmakta olan sorunları belirlemek üzere aralarında yerel yönetimlerin, özel sektör ve sivil toplum, kadınlar ile engellileri ve gençleri temsil eden örgütlerin, yerli halklar, profesyoneller, akademik kurumlar, sendikalar, işveren temsilcilerinin, göçmen dernekleri ve kültürel derneklerin bulunduğu ilgili tüm paydaşlar arasında, etkili katılımı ve iş birliğini teşvik etmekteyiz.

49. Kentsel ve kırsal işlevleri ulusal ve ulus-altı mekânsal çerçeveler, kentler ve yerleşim sistemleri ile entegre eden bölgesel sistemleri desteklemeyi; böylece doğal kaynakların ve arazinin sürdürülebilir yönetimi ve kullanımını teşvik etmeyi; kentsel ve kırsal arz ve talebi birbirine bağlayarak, sosyal, ekonomik ve bölgesel gelişmişlik farklarını gideren ve adil bölgesel kalkınmayı kentsel-kırsal süreklilik içinde destekleyen güvenilir tedarik ve değer zincirlerini sağlamayı taahhüt etmekteyiz.

50. Çevresel sürdürülebilirlik ve güvenliğin yanı sıra verimliliği, sosyal, ekonomik ve bölgesel uyumu arttıran potansiyellerini en üst düzeye çıkarmak amacıyla, bütünlük kentsel ve bölgesel bir yaklaşıma dayalı planlama araçlarıyla destekleyen sürdürülebilir taşımacılık ve ulaşımı, teknoloji ve iletişim ağlarını ve altyapıyı güçlendirerek kentsel-kırsal etkileşimleri ve bağlantıyı desteklemeyi taahhüt etmekteyiz. Bu, kentlerin ve çevrelerinin, kent çeperleri ve kırsal alanların yanı sıra uygun olduğu yerlerde daha geniş kara ve deniz bağlantılarını içermelidir.

51. Ölçek ekonomileri ve kentsel yığılmayı harekete geçirmek, gıda sistem planlamasını güçlendirmek, kaynak verimliliğini, kentsel dayanıklılığı ve çevresel sürdürülebilirliği artırmak için, kent planlama ve tasarım araçları dâhil planlı kentsel büyüme ve yapılaşma stratejileri yoluyla uygun yoğunluğu ve sıklığı, çok merkezliliği ve karma kullanımı sürdürülebilir arazi ve kaynak yönetimini ve kullanımını destekleyen kentsel mekânsal çerçevelerin kurulmasına destek vermeyi taahhüt etmekteyiz.

52. Kentsel genişlemenin yönlendirilmesi ihtiyacını dikkate alarak, uygun olduğu yerlerde, erişilebilir ve bağlantıları iyi kurulmuş altyapı ve hizmetlerini, sürdürülebilir nüfus yoğunluklarını, ufak ölçekli tasarımı, çarpık kentleşme ve marjinalleşmeyi önlemek amacıyla yeni mahallelerin kent dokusuna entegrasyonunu sağlamak için kentsel yenilenmeye planlı bir şekilde öncelik veren mekânsal gelişme stratejilerini teşvik etmekteyiz.

53. Mülkün değeri dâhil, artan sosyal ve ekonomik değeri üretmek üzere potansiyellerini sürdürülebilir bir şekilde kullanmak ve herkes için geçim imkânı, kamu ve özel sektör yatırımlarını ve geçim fırsatlarını kolaylaştırmak amacıyla, sosyal ve ekonomik kalkınmanın itici gücü olarak güvenli, kapsayıcı, erişilebilir, yeşil ve kaliteli kamusal alanları oluşturmayı taahhüt etmekteyiz.

54. Mümkün olan yerlerde bağlantılı olmanın faydalarını elde etmek ve verimsiz ulaşım, trafik sıkışıklığı, hava kirliliği, kentsel ısı adası etkileri ve gürültünün mali, çevresel ve halk sağlığı maliyetlerini azaltmak için yenilenebilir ve uygun fiyatlı enerji ve sürdürülebilir, verimli ulaşım altyapı ve hizmetlerini geliştirmeyi ve kullanmayı taahhüt etmekteyiz. Ayrıca, herkesin, özellikle yoksul ve kaçak yerleşimlerde yaşayanların enerji ve ulaşım ihtiyaçlarına özel önem göstermeyi taahhüt etmekteyiz. Aynı zamanda yenilenebilir enerji maliyetlerindeki düşüşün, kentler ve insan yerleşimlerinde enerji arz maliyetlerinin azaltılmasında etkili bir araç olduğunu kaydetmekteyiz.

55. Yeterli, kapsayıcı ve kaliteli kamu hizmetlerine, Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlananlar dâhil hava kalitesi yönergelerini dikkate alan temiz bir çevreye ve yeni doğmuş çocuk ve anne ölümlerini azaltmak için cinsel sağlık ve üreme sağlığı gibi sağlık hizmetlerine evrensel erişim dâhil sosyal altyapı ve faaliyetlerine erişimi teşvik eden sağlıklı toplumlara desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

56. Yenilikçi ve rekabetçi bir kentsel ekonomiye katkı sağlayan ekonomik üretkenliği, iş gücünün bilgi, beceri ve gelir kazanma fırsatlarına ve eğitim faaliyetlerine erişimini uygun olduğu ölçüde sağlayarak arttırmayı taahhüt etmekteyiz. Aynı zamanda, kentlerde ve insan yerleşimlerinde tam ve üretken istihdamın, iyi iş ve geçim olanaklarının geliştirilmesi yoluyla ekonomik üretkenliği arttırmayı taahhüt etmekteyiz.

57. Kentlerde ve insan yerleşimlerinde, yasal kazanç fırsatlarına ayrımcılık yapmadan erişimi destekleyerek ve herkes için tam ve üretken istihdamı, mümkün olduğu ölçüde, iyi iş olanaklarını ve geçim fırsatlarını, kadınların gençlerin, engellilerin, yerli halklar ve yerel toplulukların, mülteciler ve yerlerinden edilmişlerin, göçmenler, bilhassa çok yoksul ve savunmasız durumda olanların ihtiyaç ve potansiyellerine özel dikkat göstererek sağlamayı taahhüt etmekteyiz.

58. Çevresel sürdürülebilirlik ve kapsayıcı refah ilkelerine dayanan yatırımları, inovasyonu ve girişimciliği teşvik eden, adil ve sorumlu bir iş ortamını geliştirmeyi taahhüt etmekteyiz. Ayrıca, özellikle kayıtlı ve kayıt dışı ekonomilerde faaliyet gösteren toplumsal ve dayanışma ekonomisindeki işletmeler ve girişimciler olmak üzere değer zinciri boyunca mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler ile kooperatiffi destekleyerek yerel iş çevrelerinin karşılaştığı güçlükleri çözmeyi taahhüt etmekteyiz.

59. Ulusal koşulları dikkate alarak, kayıt dışı ekonomide çalışan yoksulların, özellikle ücret karşılığı olmaksızın çalışan kadınların, yerli ve göçmen işçilerin kent ekonomisine katkılarını tanımayı taahhüt etmekteyiz. Bunların geçim kaynakları, çalışma koşulları, gelirlerinin güvence altına alınması, yasal ve sosyal güvenlikleri, becerilere, varlıklara ve diğer destek hizmetlerine erişimleri ve seslerini duyurma ve temsilinin yükseltilmesi gerekir. Var olan geçim kaynakları korunurken ve iyileştirilirken, uyum tedbirlerini ve teşviklerini birleştiren dengeli bir yaklaşımla kayıt dışı ekonomideki işçilerin ve işletmelerin kayıtlı ekonomiye tedrici geçişleri sağlanacaktır. Kayıtlı ekonomiye geçişte belirli ulusal koşulları, mevzuatı, politikaları, uygulamaları ve öncelikleri göz önünde bulunduracağız.

60. Kentsel ekonomilerin katma değeri yüksek sektörler vasıtasıyla yüksek üretkenliğe kademeli geçişini, diğerlerinin yanı sıra kültürel ve yaratıcı endüstrilerin tanıtımı, sürdürülebilir turizm, sahne sanatları ve tarihi mirası koruma faaliyetleri dâhil çeşitlendirme, teknolojinin iyileştirilmesi, araştırma ve inovasyon ile kaliteli, uygun ve üretken iş imkânları yaratarak sağlamayı ve desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

61. Kentlerde ve insan yerleşimlerinde artan üretkenlik ve refahın paylaşılması hedefine ulaşmak amacıyla, uygulanabilir olduğu yerlerde, kentsel demografik farklılaşmanın faydalarını kullanmayı ve gençlerin eğitim, beceri gelişimi ve istihdama erişimlerini sağlamayı taahhüt etmekteyiz. Kız ve erkek çocuklar, genç kadınlar ve genç erkekler daha iyi bir gelecek yaratmada değişimin ana aktörleridir ve yetkilendirildiklerinde kendileri ve toplulukları adına değişimin savunuculuğu için büyük bir potansiyele sahiptirler. Anlamli katılımları için daha fazla ve daha iyi fırsatların sağlanması, Yeni Kentsel Gündem'in uygulanması için gereklidir.

62. Kentsel nüfusun yaşam kalitesini iyileştirirken, uygulanabilir olduğu durumlarda, yaşanan nüfusun sosyal, ekonomik ve mekânsal ihtiyaçlarını ele almayı ve yaşlanma faktöründen yeni ve iyi işler ve sürekli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme için bir fırsat olarak faydalanmayı taahhüt etmekteyiz.

Çevresel olarak sürdürülebilir ve dirençli kentsel gelişme

63. Kentlerin ve insan yerleşimlerinin; sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması ve yoksulluğu tüm biçim ve boyutları ile sona erdirmeye çabalarını baltalayan, sürdürülebilir olmayan tüketim ve üretim kalıpları, biyoçeşitlilik kayıpları, ekosistem baskısı, kirlilik, doğal ve insan kaynaklı afetler, iklim değişikliği ve bununla bağlantılı riskler nedeniyle benzeri görülmemiş tehditlerle karşı karşıya olduğunu kabul etmekteyiz. Kentlerin demografik eğilimleri, küresel ekonomide, iklim değişikliği ile ilgili azaltım ve uyum çabalarında, kaynakların kullanımı ve ekosistemlerdeki merkezi rolü, planlanma, finanse edilme, büyüme, inşa edilme, yönetim ve idare biçimleri, sürdürülebilirlik ve direnç üzerinde kentsel sınırların çok ötesinde doğrudan bir etkiye sahiptir.

64. Ayrıca, özellikle gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere dünya çapındaki kent merkezlerinin, sık sık kendilerini ve sakinlerini; iklim değişikliği ve deprem, aşırı hava olayları, kum ve toz fırtınaları, su baskını, su kıtlığı, kuraklık, su ve hava kirliliği, vektör kaynaklı hastalıklar ve diğerlerinin yanı sıra özellikle kıyı bölgeleri, deltaları ve gelişmekte olan küçük ada devletlerini etkileyen deniz seviyesinin yükselmesi dâhil diğer doğal ve insan kaynaklı afetlerin olumsuz etkilerine karşı savunmasız bırakan özelliklere sahip olduklarını kabul etmekteyiz.

65. Çevreye duyarlı kentsel ve bölgesel planlama, altyapı ve temel hizmetler yoluyla sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı sağlarken ve herkesin refahını ve yaşam kalitesini korurken, kentsel ekosistemi ve çevre hizmetlerini koruyan ve iyileştiren, sera gazı emisyonlarını ve hava kirliliğini azaltan ve risk seviyeleri için standartlar dâhil doğal ve insan kaynaklı tehlikelerden kaynaklanan afet riskinin periyodik olarak değerlendirilmesiyle desteklenen bir afet risk azaltımı ve yönetimi ile desteklenen bir yaklaşımla kentlerde ve insan yerleşimlerinde doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini mümkün kılmayı taahhüt etmekteyiz.

66. Dijitalleşme, temiz enerji ve teknolojilerin yanı sıra yenilikçi ulaşım teknolojilerinden yararlanan akıllı bir şehir yaklaşımını benimsemeyi, böylece kent sakinlerine daha fazla çevre dostu seçenekler sunmayı, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi artırmayı ve hizmet sunumunun iyileştirilmesini taahhüt etmekteyiz.

67. Şehirlerin sel, kuraklık riskleri ve ısı dalgaları dâhil afetlere ve iklim değişikliğine karşı direncini iyileştirmeyi, fiziksel ve zihinsel sağlık ve ortam hava kalitesini yükseltmeyi, gürültüyü azaltmayı, çekici ve yaşanabilir kent ve insan yerleşimlerini desteklemeyi, gıda güvenliği ve beslenmeyi iyileştirmeyi; kentsel peyzaj ve endemik türlerin korunmasına öncelik vermeyi ve bağlantıları iyi kurulmuş ve iyi konumlandırılmış, çok amaçlı, güvenli, kapsayıcı, erişilebilir, yeşil ve kaliteli açık kamusal alan ağlarını oluşturmayı, bakım ve onarımlarını gerçekleştirmeyi taahhüt etmekteyiz.

68. Kentsel deltalara, kıyı alanlarına ve diğer çevresel olarak hassas alanlara, ekosistemlerin taşımacılık, gıda güvenliği, ekonomik refah, ekosistem hizmetleri ve dayanıklılık için önemli kaynak sağlayıcılar olarak önemlerini dikkate alarak özen göstermeyi taahhüt etmekteyiz. Sürdürülebilir kentsel ve bölgesel planlama ve kalkınma süreçleriyle bütünleştirecek uygun tedbirleri almayı taahhüt etmekteyiz.

69. Kentleri ve insan yerleşimlerini destekleyen kıyı alanları dâhil, arazinin ekolojik ve sosyal fonksiyonunu korumayı ve desteklemeyi ve ekosistemin yenilenme kapasitesinin aşılması amacıyla sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarını sağlayan ekosistem temelli çözümler geliştirmeyi taahhüt etmekteyiz. Ayrıca, gereksiz arazi kullanım değişikliğini ve verimli toprak, kırılgan ve önemli ekosistemlerin kaybını önlemenin yanı sıra çarpık kentleşmeyi önlemek ve sınırlandırmak amacıyla kentsel genişlemeyi yeterli yoğunluk ve sıklık ile birleştirerek sürdürülebilir toprak kullanımını desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

70. Uzak mesafelerde bulunan enerji kaynaklarına, su, gıda ve diğer üretim ve tüketim materyallerine aşırı bağımlılığın hizmet arzında aksamalar dâhil sürdürülebilirlikle ilgili zorluklar yaratabileceğinin ve kaynaklara yakınlık faktörünün faydalarını, yerel tedarikin yerleşim sakinlerinin kaynaklara daha iyi erişimini sağlayabileceğinin farkında olarak temel hizmetlerin ve malların yerel sunumunu desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

71. Yeni ve ortaya çıkan zorluklar karşısında ekosistemin korunmasını, yenilenmesini, restorasyonunu ve dayanıklılığını sağlayacak bir şekilde, kentsel-kırsal bağlantıları ve işlevsel tedarik ve değer zincirlerini çevresel etki ve sürdürülebilirlik açısından dikkate alarak ve döngüsel bir ekonomiye geçmeye çalışarak, hava ve kısa ömürlü iklim kirleticileri ve gürültüyü, sera gazı zararlı kimyasallar dâhil olmak üzere tüm atıkların ve tehlikeli kimyasalların en aza indirgenmesini çevreye duyarlı yönetime özel önem göstererek arazi, su (okyanus, denizler ve tatlı su), enerji, hammadde, orman ve gıda dâhil kaynakların sürdürülebilir yönetimini güçlendirmeyi taahhüt etmekteyiz.

72. Kentsel-kırsal sürekliliği göz önüne bulundurarak ilgili paydaşların ve toplulukların katılımını da içerecek şekilde, yerel ve bölgesel ölçekte bütünleşik su kaynakları planlamasını ve yönetimini içeren uzun vadeli kentsel ve bölgesel planlama süreçlerini ve mekânsal gelişme uygulamalarını taahhüt etmekteyiz.

73. Su döngüsünü göz önünde bulundurarak kentsel ve kırsal alanlarda ve kent çeperlerinde su kaynaklarını iyileştirerek, atık su miktarını azaltarak ve yeniden işleyerek, su kayıplarını en aza indirerek, tekrar kullanılmasını teşvik ederek, suyun depolanması, tutulması ve geri beslemesini arttırarak suyun korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmeyi taahhüt etmekteyiz.

74. Çevreye duyarlı atık yönetimini desteklemeyi ve azaltım, tekrar kullanım ve geri dönüşüm yoluyla açıkta depolama alanlarının azaltılması ve atıkların geri dönüştürülemediği ya da en iyi çevresel sonuca ulaştığı zaman atığı enerjiye dönüştürmek suretiyle atık üretimini önemli ölçüde azaltmayı taahhüt etmekteyiz. Bunun da ötesinde kıyı kesimlerdeki atık ve atık su idaresini iyileştirerek deniz kirliliğini azaltmayı taahhüt etmekteyiz.

75. Uygun olduğu durumlarda, ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimleri sera gazı ve karbon siyahı emisyonlarının azaltılması, sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarının sağlanması ve uygun yeni iş olanaklarının yaratılması, halk sağlığının iyileştirilmesi ve enerji arz maliyetlerinin azaltılması için gerekli olan sürdürülebilir, yenilenebilir ve uygun maliyetli enerji, enerji tasarruflu binalar ve inşaat yöntemlerini geliştirmek ve enerji tasarrufunu verimliliğini sağlamak yönünde teşvik etmeyi taahhüt etmekteyiz.

76. Beton, metaller, ahşap, mineraller ve toprak gibi hammadde ve inşaat malzemelerinin kaynak verimliliğine odaklanmayı ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını taahhüt etmekteyiz. Yerel, toksik olmayan ve geri dönüştürülmüş materyallerin ve katkı maddesi içermeyen kurşunsuz boya ve kaplamaların kullanımına öncelik vermeyi ve güvenli malzeme geri kazanım ve geri dönüşüm tesislerini kurmayı ve sürdürülebilir ve dayanıklı binaların geliştirmesini desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

77. 2015-2030 Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi ile uyumlu olarak bütünleşik, yaşa ve toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar ve planlar ile ekosisteme dayalı yaklaşımları benimseyerek ve uygulayarak kaliteli altyapı ve mekânsal planlama dâhil tüm yönetim düzeylerinde bütünsel ve veri kaynaklı afet riskinin azaltılması ve yönetimini yaygınlaştırarak, şok veya gizli stresler dâhil tehlikelerin etkilerine karşı hane halklarının, toplulukların, kurumlar ve hizmetlerin hazırlanması, müdahale etmesi, etkilerine uyum sağlaması ve hızlı bir şekilde toparlanmasını sağlayarak, özellikle riskli alanlardaki imarlı ve gecekondular dâhil kaçak yerleşim bölgelerinin zarar görebilirliğini ve riskini azaltarak kentlerin ve insan yerleşimlerinin dayanıklılığını arttırmayı taahhüt etmekteyiz. Ayrıca, yerel yönetimler ve ilgili paydaşlarla eşgüdüm içinde, gecekondular ve hızlı yerleşmeler dâhil tüm riskli konut stokunun afetlere karşı dayanıklılığını sağlamak üzere güçlendirilmesi ve yenilenmesi için tedbirler geliştireceğiz.

78. Doğal ve insan kaynaklı afetlerden ve çatışmalardan etkilenen halkın acil ihtiyaçlarını karşılamak için zamanında ve etkin yerel müdahaleleri desteklerken riskten korunma ve direnç oluşturmak için riske karşı halkın bilinç düzeyinin yükseltilmesi ve planlı yeni yatırımların teşvik edilmesi gibi reaktif olanlardan daha pro-aktif, riske dayalı, tüm tehlikeler ve toplumun her kesimini dâhil eden yaklaşımlara geçmeyi taahhüt etmekteyiz. Bu “daha iyisini yap” prensibini afet sonrası toparlanma sürecine dâhil eden dirençli yapılaşmanın çevresel ve mekânsal tedbirlerini ve geçmiş afetlerden çıkarılan dersleri ve yeni risklere dair farkındalığı gelecek planlara entegre etmeyi içermelidir.

79. İklim değişikliğine uyum ve azatım dâhil uluslararası, ulusal, ulus-altı ve yerel iklim eylemlerini, kentlerin, insan yerleşimlerinin ve onların sakinlerinin ve tüm yerel paydaşların çabalarını önemli uygulayıcılar olarak desteklemeyi taahhüt etmekteyiz. Ayrıca, ilgili tüm sektörlerde sera gazlarının emisyonunu azaltımı ve iklim değişikliğine karşı direncin inşasını teşvik etmeyi taahhüt etmekteyiz. Bu tür tedbirler, küresel ortalama sıcaklık artışını endüstri öncesi dönemin çok altında 2 °C'ye tekabül eden bir rakamın altında tutma ve sıcaklık artışını 1,5 °C ile sınırlamak üzere çabaları yoğunlaştırma hedefi dâhil Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi uyarınca kabul edilen Paris Anlaşması'nın hedefleri ile tutarlı olmalıdır.

80. Ekosistem tabanlı uyumun kullanımı dâhil kent sakinlerinin iklim karşısında direnç oluşturmasını sağlayan uyum planlarını, politikalarını, programlarını ve eylemleri bilgilendirmek amacıyla kent ölçekli iklim zarar görülebilirlik ve etki değerlendirmeleri ile orta-uzun vadeli uyum planlama sürecini desteklemeyi taahhüt etmekteyiz.

Etkili Uygulama

81. Yeni Kentsel Gündem ile belirlenen dönüştürücü taahhütlerin gerçekleştirilmesinin; ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde, uluslararası iş birliğinin yanı sıra her yönetim düzeyi arasında iyi uygulamaların paylaşılması, politikalar, programlar ve kapasite geliştirme çabaları ile desteklenen etkili uygulama araçları ve katılımcı planlama ve kentsel mekânsal yönetimle bütünleştirilmiş etkin bir politika çerçevesinin oluşturulmasını gerektirdiğini kabul etmekteyiz.

82. Bütün uluslararası ve bölgesel örgüt ve kuruluşlar ile aralarında Birleşmiş Milletler sisteminde olanlar ve çok taraflı çevre anlaşmalarının tarafları dâhil, kalkınma ortaklarını, uluslararası ve çok taraflı finans kuruluşlarını, bölgesel kalkınma bankalarını, özel sektör ve diğer paydaşları Yeni Kentsel Gündem'in sürdürülebilir kentleşme adına yaygın bir anlayış olarak bütünleşik bir yaklaşımla uygulanması için kentsel ve kırsal kalkınma stratejileri ve programlarının eşgüdümünü arttırmaya davet etmekteyiz.

83. Bu yönde, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin 88. paragrafında belirttiği üzere, sistem çapında stratejik planlama, uygulama ve raporlama çerçevesi içinde Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilir kentsel gelişme alanında sistem genelinde eşgüdümünün ve iç tutarlılığının iyileştirilmesine ihtiyaç olduğunu vurgulamaktayız.

84. Devletleri, uluslararası hukuka ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin ruhuna aykırı bir şekilde özellikle gelişmekte olan ülkelerde, ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanmasını engelleyen, tek taraflı ekonomik, finansal veya ticaret önlemleri almamaya ve uygulamalardan kaçınmaya çağırılmaktadır.

Kentsel yönetim yapısını oluşturmak: Destekleyici bir çerçeve kurulması

85. Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (BM-Habitat) Yönetim Konseyi tarafından 20 Nisan 2007 tarih ve 21/3 sayılı karar¹⁵ ve 3 Nisan 2009 tarih ve 22/8 sayılı karar¹⁶ ile benimsenen Uluslararası Yerinden Yönetim ve Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi ve Herkes için Temel Hizmetlere Erişime İlişkin Kılavuzlar'da yer alan ilke ve stratejileri kabul etmekteyiz.

86. Yeni Kentsel Gündem'in etkili bir şekilde uygulanmasını; sürdürülebilir kentsel ve bölgesel gelişmeyi bütünlük kılınma stratejileri ve planlarının bir parçası olarak kabul eden, ulusal, ulus-altı ve yerel kurumsal ve düzenleyici çerçevelerle uygun olduğu durumlarda desteklen, hesap verebilir ve şeffaf finansal mekanizmalarla bağlantıları kurulmuş kapsayıcı, uygulanabilir ve katılımcı kentsel politikalarla sağlayacağız.

87. Çok seviyeli istişare mekanizmaları dâhil her yönetim düzeyi için yetki sınırlarını, araçları ve kaynakları açık bir şekilde tanımlayarak ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimler arasında güçlü eşgüdümü ve iş birliğini destekleyeceğiz.

88. Kentleşmede bütünlük yaklaşımları güçlendirmek ve bunları etkileyen bütünlük kentsel ve bölgesel planlama stratejilerini uygulamak için, idari sınırlar boyunca ve uygun işlevsel alanları göz önünde bulundurarak, farklı siyasi düzeylerde ve idari ölçeklerde, kırsal kalkınma, arazi kullanımı, gıda güvenliği ve beslenme, doğal kaynakların yönetimi, kamu hizmetlerinin sağlanması, su ve kanalizasyon, sağlık, çevre, enerji, konut ve ulaşım ile ilgili sektörel politikaların hedefleri ve tedbirleri arasındaki tutarlılığı sağlayacağız.

89. Uygun olduğu ölçüde, yönetimlerin, ulusal kentsel politikaları etkin bir şekilde uygulama kabiliyetlerini artıracak, eşitlik ve ayrımcılık yapmama ilkelerine dayanan, uygun durumlarda, yerindenlik ilkesine dayalı yeterli mali, politik ve yerinden yönetimi sağlayarak bunları politika yapımcılar ve karar vericiler olarak yetkili kılan politika ve yasal çerçeveleri kurmak için tedbirler alacağız.

90. Ülkelerin ulusal mevzuatına uygun olarak, ulus-altı ve yerel yönetimlerin karar alma süreçlerine dâhil edilmelerini sağlayarak ve onlara kritik kentsel, metropoliten ve bölgesel sorunların çözümü için gerekli yetki ve kaynakları sunarak, ulus-altı ve yerel yönetimlerin idari sınırları ötesinde ve fonksiyonel bölgelere dayalı olarak etkili yerel ve metropoliten çok düzeyli yönetim uygulama kapasitelerini güçlendirmeyi destekleyeceğiz. Uygulanabildiği durumlarda, sürdürülebilir borç yönetimi dâhil kapsayıcı ve uygulanabilir yasal çerçeve ve güvenilir finansman mekanizmalarını içeren metropoliten yönetimi destekleyeceğiz. Kadınların tüm alanlarda eşit haklara sahip olarak tam ve etkili katılımını, yerel yönetimler dâhil her seviyedeki karar alma süreçlerinde liderlik etmelerini sağlayacak önlemleri alacağız.

¹⁵ Bkz. Genel Kurul Resmi Kayıtları, Altmış İkinci Oturum, Ek No: 8 (A/62/8), ek I.

¹⁶ a.g.e., Altmış Dördüncü Oturum, Ek No: 8 (A/64/8), ek I.

91. Ulusal mevzuat ve politikalara uygun olarak, yerel yönetimlere, yerel ihtiyaçları karşılamak üzere, kendi idare ve yönetim yapılarını belirlemeleri için destek olacağız. Kamu yararını koruyan, temel amaçları, sorumlulukları ve hesap verebilirlik mekanizmalarını açıkça tanımlayan uygun düzenleyici çerçeveleri teşvik edecek ve temel hizmet ve altyapıyı geliştirmek, yönetmek için topluluklar, sivil toplum ve özel sektör ile ortaklık kurmak yönünde yerel yönetimleri destekleyeceğiz.

92. Kentsel ve bölgesel politika ve planlama süreçlerinin kavramsallaştırılmasından tasarımına, bütçelendirilmesinden uygulanmasına, değerlendirilmesinden gözden geçirilmesine kadar her aşamasında herkese açık iş birliği ve istişareye imkân tanıyan geniş tabanlı ve iyi kaynaklı kalıcı mekanizma ve platformlar dâhil bilgi ve iletişim teknolojilerini ve erişilebilir veri çözümlerini kullanarak, her seviyedeki yönetim ve sivil toplum arasında doğrudan ortaklığın yeni biçimlerine dayanan, katılımcı yaşa ve toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımları teşvik edeceğiz.

Kentsel mekânsal gelişmeyi planlama ve yönetme

93. BM-Habitat Yönetim Konseyi tarafından 23 Nisan 2015 tarih ve 25/6 sayılı karar¹⁷ ile benimsenmiş olan Uluslararası Kentsel ve Bölgesel Planlama Kılavuzu'nda yer alan kentsel ve bölgesel planlama ilke ve stratejilerini kabul etmekteyiz.

94. Rekabetçi ekonominin kısa dönemli ihtiyaçları ile uzun vadede hedeflenen sonuçları arasında denge kurmayı, yüksek yaşam kalitesini ve sürdürülebilir çevreyi amaçlayan bütünlük planlamayı uygulayacağız. Ayrıca zaman içinde değişen sosyal ve ekonomik koşullara uyum sağlamak üzere planlarımıza esneklik kazandırmaya gayret göstereceğiz. Teknolojik yeniliklerden yararlanmaya ve daha iyi yaşam koşulları oluşturmaya çalışarak bu planları sistematik bir şekilde değerlendirecek ve uygulayacağız.

95. Bütünlük, çok merkezli ve dengeli bölgesel kalkınma politikalarının ve planlarının uygulanmasını; kentsel ve kırsal devamlılık içinde etkin ticaret bağlantılarını kolaylaştırarak ve küçük ölçekli çiftçilerin ve balıkçıların yerel, ulusal, ulus-altı, bölgesel ve küresel değer zincirlerine ve pazarlara bağlanmasını temin ederek, sürdürülebilir, uygun fiyatlı, yeterli, dayanıklı ve güvenli konut, altyapı ve hizmetlere erişim sağlayarak, gıda güvenliği ve beslenme sistemlerinin geliştirilmesinde küçük ve orta dereceli kentlerin ve kasabaların rolünü güçlendirerek, farklı ölçekteki kent ve yerleşmeler arasında iş birliği ve karşılıklı dayanışmayı teşvik ederek destekleyeceğiz. Ayrıca, sürdürülebilirlik ve gıda güvenliğine katkı sağlamada bir seçenek olarak yerel pazarları ve ticareti erişilebilir ağlar yoluyla etkinleştirerek kentsel tarım ve çiftliğin yanı sıra sorumlu, yerel ve sürdürülebilir tüketim ve üretim ile sosyal etkileşimleri destekleyeceğiz.

¹⁷ a.g.e., Yetmişinci Oturum, Ek No: 8 (A/70/8), ek.

96. Her ölçekteki kentsel alanlar ve bu alanların sınır ötesi olanları da dâhil kent çeperleri ve kırsal alanlar arasındaki sinerjileri ve etkileşimleri teşvik etmek üzere şehir-bölge ve metropoliten planlar dâhil sürdürülebilir kentsel ve bölgesel planlamanın uygulanmasını teşvik edecek ve kentsel-kırsal devamlılık içinde bölgelerin dengeli bir şekilde büyümesini sağlayarak sürdürülebilir ekonomik üretkenliği canlandıran bölgesel altyapı projelerinin geliştirilmesini destekleyeceğiz. Bu bağlamda, yerel ve bölgesel kalkınmayı sağlamada, belediyeler ve metropoliten idarelerin kamu hizmetlerini sunum görevlerini yerine getirmede etkili bir araç olarak işlevsel bölgelere ve kentsel alanlara dayalı kent-kır ortaklıklarını ve belediyeler arası işbirliği mekanizmalarını teşvik edeceğiz.

97. Mümkün olduğu ölçüde, planlı kentsel gelişmeyi ve kentsel arazinin yeniden kullanımını, kültürel mirası koruyarak çarpık kentleşmeyi önleyerek ve plansız kentsel yayılmayı engelleyerek, sosyal ve mekânsal ayrışma ve soylulaştırmadan kaçınılması, yüksek kaliteli binaları ve kamusal alanları sağlayarak, ilgili tüm paydaşları ve kent sakinlerini dâhil eden bütünlük ve katılımcı yaklaşımları destekleyerek, gecekondular ve kaçak yerleşimlerin iyileştirilmesi dâhil kentsel alanların dönüşümüne, yeniden üretilmesine ve yenilenmesine öncelik vererek teşvik edeceğiz.

98. Çarpık kentleşme ve plansız yayılmayı önlemek ve ulaşım zorluklarını, ihtiyacı ve kişi başı hizmet sunum maliyetlerini azaltmak, yoğunluk, yığılma ve ölçek ekonomilerinden yararlanabilmek için adil etkin ve sürdürülebilir arazi ve doğal kaynak kullanımı, sıklık, çok merkezlilik, uygun yoğunluk ve bağlantılılık ve çoklu alan kullanımının yanı sıra yerleşim bölgelerinde sosyal ve ekonomik olarak karma kullanım ilkelerine dayanan planlı kentsel genişleme dâhil bütünlük kentsel ve bölgesel planlamayı uygun olduğu ölçüde destekleyeceğiz.

99. Herkes için kaliteli temel hizmetlere ve kamusal mekânlara erişim olanağı sunan uygun fiyatlı konut seçeneklerinin sağlanması yoluyla emniyet ve güvenliği arttıran, nesiller arası, sosyal etkileşimi ve çeşitliliği destekleyen, toplumsal kaynaşmayı kolaylaştıran kentsel planlama stratejilerinin uygulanmasını uygun olduğu ölçüde destekleyeceğiz. Kentsel şiddetten etkilenen bölgelerdeki hizmet sunucularına ve topluluklara uygun eğitim ve destek sağlayacak adımları atacağız.

100. Vatandaşları kamusal alanlarda bir araya getiren, sağlık ve refah kazandırmak amacıyla yürüyüşe elverişli ve bisiklet sürmeyi teşvik eden, resmi ve gayriresmî yerel pazarlar ve ticaret ile birlikte kâr amacı gütmeyen topluluk girişimlerini destekleyen, sokak düzeyinde zeminlerin mümkün olan en iyi şekilde insan ölçөгünü ve ticareti dikkate alarak kullanımına imkân veren tedbirleri ve herkes tarafından erişilebilir ve cinsel taciz ve cinsiyete dayalı şiddet de dâhil olmak üzere suç ve şiddetten arındırılmış, güvenli, erişilebilir, yeşil ve kaliteli sokaklar ile diğer kamusal alanları içeren iyi tasarlanmış ağların oluşumunu destekleyeceğiz.

101. Afet riskinin azaltılması ve iklim değişikliğine uyum ve azaltım ilişkili, sera gazı salınımı, direnç tabanlı ve iklim etkin alan tasarımı, bina ve inşaat hizmetleri, altyapı ve ekoloji tabanlı çözümler dâhil tedbirleri yaşa ve cinsiyete duyarlı kentsel ve bölgesel kalkınma ve planlama süreçlerine entegre edeceğiz. Sektörler arasındaki iş birliği ve eşgüdümü teşvik edecek ve yerel yönetimlerde, afet riskini azaltmak, yeterli acil

durum ve tahliye prosedürlerini oluşturmak, mevcut ve gelecekteki kamusal tesislerin yerleriyle ilgili risk değerlendirmelerini içeren afet planlarını geliştirmek ve uygulamak üzere yerel yönetimlerde kapasite gelişimini destekleyeceğiz.

102. Kentsel planlama ve tasarım kapasitesini iyileştirmek ve ulusal, ulus-altı ve yerel düzeyde kent planlancılara eğitim vermek için çaba sarf edeceğiz.

103. Kentsel güvenlik ve terör ve teröre varan aşırıcılık dâhil suç ve şiddetin önlenmesinde kapsayıcı tedbirleri bütünleştireceğiz. Bu tür tedbirler, uygun olan durumlarda, kentsel stratejiler ve girişimler geliştirilirken ilgili yerel topluluklarla ve sivil toplum aktörleriyle birlikte hareket ederek, gecekondulu ve kaçak yerleşimlerin yanı sıra kamu güvenliğine yönelik suç ve şiddeti önleyen politikaların geliştirilmesinde eğilim ve kültürel faktörleri dikkate alarak belirli grupların daha büyük güvenlik risklerine neden olacak bir önyargı ile dışlanmalarını önleyecektir.

104. Arazi kayıt ve yönetiminde, şeffaf ve sürdürülebilir arazi kullanımı ve yönetimi, mülkiyet kayıt ve güçlü finansal sitemleri uygulayan güçlü ve kapsayıcı yönetim çerçeveleri ve hesap verebilir kurumlar yoluyla yasal gerekliliklere uyulmasını sağlayacağız. Yerel yönetimleri ve ilgili paydaşları, kadastrolar, değerlendirme ve risk haritaları, arazi ve konut fiyat kayıtları gibi temel arazi envanteri bilgilerini geliştirmede ve kullanmada ve arazi değerlerinde meydana gelen değişiklikleri değerlendirmek için gerekli olan gelire, cinsiyete, yaşa, ırka, etnik kökene, göçmen statüsüne, engellilik, coğrafi konum ve ulusal bağlamla ilgili diğer özelliklere göre ayrılmış yüksek kaliteli, zamanında ve güvenilir verileri üretmede farklı mekanizmalar yoluyla ve bu verilerin ayrımcı arazi kullanım politikaları için kullanılmamasını temin edecek şekilde destekleyeceğiz.

105. İyi bir yaşam standardı sağlamanın bir bileşeni olarak konut hakkının tedrici olarak gerçekleştirilmesini sağlayacağız. Uygun olduğu durumlarda, ulusal, ulus-altı ve yerel kalkınma stratejileri, arazi politikaları ve konut sunumu arasındaki tutarlılığı sağlamak üzere katılımcı planlamayı dâhil ederek ve yerindenlik ilkesini uygulayarak her seviyede konut politikalarını geliştirecek ve uygulayacağız.

106. Sosyal içerme, ekonomik etkinlik ve çevre koruma ilkelerine dayalı konut politikalarını destekleyeceğiz. Kent merkezinde ve yapılaşmış alanlarda yeterli altyapıya sahip araziler dâhil, uygun fiyatlı ve sürdürülebilir konutlar için kamu kaynaklarının etkin kullanımını destekleyecek ve sosyal içermeyi ve uyumu desteklemek için karma gelir gelişmeyi teşvik edeceğiz.

107. konut arzını iyileştirmek, ayrımcılığı ve keyfi zorla tahliye ve yerinden edilmeleri önlemek ve onurlu ve yeterli yeniden tahsis sağlamak için, (özellikle düşük gelirli gruplar için) kiralık ve diğer sahiplilik seçeneklerinin yanı sıra geniş bir yelpazede yeterli ve sürdürülebilir konut seçeneklerine erişimi teşvik eden kooperatifler, topluluk bazlı arazi tahsisi ve diğer kolektif sahiplik ilişkileri ile kişilerin ve toplulukların değişen gereksinimlerini karşılayan diğer kolektif konut edinim politikalarının, araçlarının mekanizmaları ve finansman modellerinin geliştirilmesini destekleyeceğiz. Bu, gecekonduların ve kaçak yerleşimlerin iyileştirilmesine yönelik programlara özel önem verilerek aşamalı konut ve kendi konutunu inşa etme projelerinin desteklenmesini içerecektir.

108. Dışlanma ve ayrımcılığı önleyen, eğitim, istihdam, konut ve sağlık arasındaki güçlü bağları dikkate alarak bütünlük yerel konut yaklaşımlarını teşvik eden konut politikalarının geliştirilmesini destekleyeceğiz. Ayrıca, evsizlikle mücadelenin yanı sıra kapsamlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir konut önce gelir benzeri aktif kapsayıcı strateji ve politikalar yoluyla evsizliği suçla ilişkilendiren yaklaşımlarla mücadele etmeyi ve önlemeyi taahhüt etmekteyiz.

109. Uygun olduğu durumlarda, gecekonduların ve kaçak yerleşimlerin, mümkün olduğunca, önlenmesi ve kentlerin sosyal, ekonomik, kültürel ve politik boyutlarına entegre olmasını sağlayan fiziksel ve çevresel iyileşmenin ötesine geçen stratejilerle iyileştirilmesi için finansman ve insan kaynaklarına ayrılan payları arttırmayı dikkate alacağız. Söz konusu stratejiler uygun bir şekilde sürdürülebilir, yeterli, güvenli ve uygun fiyatlı konuta, temel altyapı ve sosyal hizmetlere ve güvenli, kapsayıcı, erişilebilir, yeşil ve kaliteli kamu alanlarına erişimi ve kullanım hakkı güvenliği ve bu hakkın düzenlenmesinin yanı sıra çatışmanın önlenmesi ve arabuluculuk tedbirlerini kapsamalıdır.

110. Gecekondu ve kaçak yerleşim sakinlerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik önceki çabalardan elde edilen deneyimleri göz önünde bulundurarak, gecekondu ve kaçak yerleşimlerde yaşayanların oranını düşürmek üzere kapsayıcı ve şeffaf izleme sistemlerini tanımlama ve güçlendirme çabalarını destekleyeceğiz.

111. Konut sektöründe, uygulanabilir dayanıklı yapı standartları ve imar kanunları, imar izinleri, kanun ve yönetmelikleri, arazi kullanım ve planlama mevzuatı ile spekülasyonla, evsizlikle, zorla tahliye, yerinden edilmeyle mücadeleyi ve önlemeyi, sürdürülebilirliği, kalite, sağlık, emniyet, uygun fiyatlı, enerji ve kaynak verimli ve dayanıklılığı sağlayan yeterli ve uygulanabilir yasal düzenlemelerin geliştirilmesini, uygun olduğu durumlarda destekleyeceğiz. Ayrıca, belirli sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel boyutları göz önünde tutarak ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde kaliteli, zamanlı ve güvenilir bir şekilde ayrıştırılmış verilere dayanan konut arz ve talebine yönelik farklılaştırılmış analizlerin yapılmasını da teşvik edeceğiz.

112. Sosyal ve ekonomik kesimlerine bakılmaksızın alt gelir gruplarının konut ihtiyacına çözüm getiren kentsel sistemden kopuk ve soyutlanmış toplu konut gelişmelerini önlemek için kent mekânında iyi konumlandırılmış ve iyi dağıtılmış konut tasarımlarına öncelik veren, stratejisinin merkezinde konut ve insan ihtiyaçları olan sürdürülebilir kentsel gelişme programlarının uygulanmasını destekleyeceğiz.

113. Yol güvenliğini arttırmak ve sürdürülebilir ulaşım ve taşımacılık altyapı planlaması ve tasarımına entegre etmek için tedbirler alacağız. Farkındalık artırıcı girişimlerle birlikte, Birleşmiş Milletler Yol Güvenliği için On Yıllık Eylem metninde çağrısı yapıldığı üzere güvenli sistem yaklaşımını, tüm kadınlar ve kız çocukları, çocuklar ve gençler, yaşlılar ve engelliler ve zor durumda bulunan herkesi dikkate alacak şekilde destekleyeceğiz. Özellikle yaralanmaların ve bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesinde daha geniş sağlık sonuçlarını göz önünde bulundurarak, yaya güvenliğini ve bisikletli ulaşımı aktif bir şekilde korumak ve geliştirmek üzere politika ve önlemlerin benimsenmesi, uygulanması ve uygulatılması için çalışacağız. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, motosiklet ölümleri ve yaralanmalarının sayısının orantısız olarak arttığı ve yüksek olduğu göz önüne alındığında, motosiklet güvenliği konusunda kapsamlı mevzuat ve politikalar geliştirmek ve uygulamak için çalışacağız. Bir öncelik olarak her çocuğun okula güvenli ve sağlıklı bir yolculukla ulaşmasını sağlayacağız.

114. Herkesin kentlerde ve yerleşim alanlarında sosyal ve ekonomik faaliyetlere anlamlı katılımı sağlayan güvenli, yaşa ve cinsiyete duyarlı, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir kentsel ulaşım ve kara ve deniz taşımacılığı sistemlerine erişimini, özellikle aşağıda yer alan çok çeşitli ulaşım ve taşımacılık seçeneklerini teşvik ederek ve ulaşım ve taşımacılık planlarını kentsel ve bölgesel planlara entegre ederek destekleyeceğiz:

- (a) Toplu taşıma için erişilebilir, güvenli, verimli, uygun fiyatlı ve sürdürülebilir altyapıların yanı sıra yürüyüş ve bisiklet gibi motorsuz seçeneklerde önemli bir artışı ve motorlu ulaşımına göre bunların öncelik kazanmasını sağlayarak;
- (b) Özellikle yoksulların, yürüme mesafesinde uygun fiyatlı, farklı gelir gruplarını dâhil eden konut projeleri ile iş olanakları ve hizmetlerin bir parçası olarak günlük ulaşım mesafelerini en aza indiren adli "Toplu-Taşım Odaklı Gelişme" (Transit-Oriented Development - TOD) modelleriyle;
- (c) Seyahat ve ulaşım ihtiyaçlarını azaltan, özellikle gelişmekte olan küçük ada ülkeleri ve kıyı kentlerinde su yolları dâhil kent çeperleri, kentsel ve kırsal alanlar arasındaki bağlantıyı güçlendiren daha iyi ve eşgüdümlü ulaşım ve arazi kullanım planlaması, taşımacılık ve ulaşım planlamasıyla;
- (d) Çevre ve kent yaşamının canlılığı üzerindeki etkilerini en aza indiren ve sürdürülebilir kapsayıcı ekonomik büyümeye katkısını en üst düzeye çıkaran, ürünlere ve hizmetlere verimli bir şekilde erişimi sağlayan kentsel yük ve lojistik planlamasıyla;

115. Diğerlerinin yanı sıra, çevre, ekonomi, sosyal uyum, yaşam kalitesi, erişim, yol güvenliği, kamu sağlığı ve iklim değişikliği dâhil, kentsel ve metropoliten ulaşım ağlarının daha geniş faydalarını değerlendirmek üzere ulusal, ulus-altı ve yerel düzeyde mekanizmalar ve ortak çerçeveler geliştirmek için önlemler alacağız.

116. Paylaşımlı ulaşım hizmetleri sağlayan yeni teknolojiler dâhil kentsel ve metropoliten alanlarda, ulaşım ve taşımacılık hizmetlerinin sürdürülebilir, açık ve şeffaf tedariki ve sunumu için sürdürülebilir ulusal kentsel ulaşım ve taşımacılık politikalarına dayanan bu mekanizmaların ve çerçevelerin geliştirilmesini destekleyeceğiz. Yerel yönetimler ile ulaşım ve taşımacılık hizmet sağlayıcıları arasında, veri yönetimi de dâhil, kamu yararını ve bireysel mahremiyeti koruyan ve karşılıklı yükümlülükleri tanımlayan açık, şeffaf ve hesap verebilir sözleşmeye dayalı ilişkilerin geliştirilmesini destekleyeceğiz.

117. Sürdürülebilir kentsel ve metropoliten ulaşım ve taşımacılık planları dâhil ulaşım, kentsel ve bölgesel planlama birimleri arasında ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde planlama ve politika çerçevelerinin karşılıklı anlayış içinde daha iyi koordine edilmesini destekleyeceğiz. Bu planları geçerli kılmak ve uygulamak için gerekli bilgi ve kapasiteyi geliştirmek amacıyla ulus-altı ve yerel yönetimlere destek vereceğiz.

118. Ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimleri, trafik sıkışıklığını ve hava kirliliğini azaltırken verimliliği, bağlantılılığı, erişilebilirliği, sağlığı ve yaşam kalitesini yükselten teknoloji tabanlı yenilikleri, hızlı toplu ulaşım sistemlerini, entegre ulaşım sistemlerini, hava ve demiryolu sistemlerini, güvenli, yeterli ve elverişli yaya ve bisiklet altyapısı gibi ulaşım ve taşımacılık altyapı ve sistemlerini iyileştirmeyi sağlayan finansal araçları geliştirmeleri ve yaygınlaştırmaları için teşvik edeceğiz.

119. Su kaynaklı afetlerde güvenliği arttırmanın, sağlığı iyileştirmenin, herkes için güvenli ve uygun fiyatlı içme suyuna evrensel ve adil bir şekilde erişimi sağlamanın yanı sıra herkes için uygun ve eşit temizlik ve hijyene erişimi temin etmek, kadınların ve kız çocuklarının ve korunmasız durumda olanların ihtiyaç ve güvenliğine özel dikkat göstererek açık alanlarda tuvalet ihtiyacı gidermeyi sona erdirmek amacıyla su, temizlik ve hijyen, kanalizasyon, katı atık yönetimi, kentsel su tahliyesi, hava kirliliğinin azaltılması ve fırtına suyu yönetiminde koruyucu, erişilebilir ve sürdürülebilir altyapı ve hizmet sunumuna yeterli yatırım yapılmasını destekleyeceğiz. Söz konusu altyapının iklim değişikliğine dirençli olmasına ve diğerlerinin yanı sıra konut ve ulaşım dâhil bütünlük kentsel ve bölgesel planların bir parçası olarak yenilikçi, kaynak verimliliği yüksek, erişilebilir, içeriğe özgü ve kültürel açıdan hassas sürdürülebilir çözümler düşünülerek katılımcı bir şekilde uygulanmasına çalışacağız.

120. Kapasite geliştirme yoluyla, eşitsizlikleri zaman içinde ortadan kaldırmak ve herkes için güvenli ve uygun fiyatlı içme suyuna evrensel ve adil erişimi sağlamak ve yeterli, eşit sağlık ve hijyen sunmak amacıyla kamu su ve kanalizasyon tesislerini kentsel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilir bakımını da içeren sürdürülebilir su yönetim sistemlerini uygulama kapasitesiyle donatmak için çalışacağız.

121. Uygun fiyatlı, güvenilir ve modern enerji hizmetlerine evrensel erişim hakkını, yerel ve ulus-altı çabaları destekleyerek, enerji verimliliğini ve sürdürülebilir yenilenebilir enerjiyi teşvik ederek, kamu binalarının, altyapı ve tesislerinin yanı sıra uygun olduğu yerlerde konut, ticari ve endüstriyel binalar, sanayi, ulaşım, atıklar ve kanalizasyon gibi son kullanıcı sektörlerinde ulus-altı ve yerel yönetimlerin altyapı ve uygulanabildiği durumlarda yasal düzenlemeler üzerindeki doğrudan kontrolünün avantajlarından faydalanarak temin edeceğiz. Ayrıca, enerji verimliliği hedeflerine ulaşmak için uygun olan diğer yöntemlerin yanı sıra enerji performans kodları ve standartlarının benimsenmesini, yenilenebilir enerjide sektörel hedeflerin belirlenmesini, enerji verimliliğinde etiketleme ve mevcut binaların enerji performanslarının iyileştirilmesini ve kamu tedarik politikalarının enerji verimliliğini dikkate alır şekilde yenilenmesini teşvik edeceğiz. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği arasındaki sinerjiyi artırmak için akıllı şebeke, mahalle ölçekli enerji sistemleri ve topluluk enerji planlarına da öncelik vereceğiz.

122. Sürdürülebilir atık yönetim sistemlerine evrensel erişimi sağlamak için atık bertarafına ilişkin yerinden karar alma süreçlerini destekleyeceğiz. Kentsel atık yönetim sisteminin finansmanına atık çıkarıcı ve üreticileri dâhil eden, atık akışından kaynaklanan tehlikelerin ve sosyo-ekonomik etkileri azaltan ve daha iyi ürün tasarımı yoluyla geri dönüşüm oranlarını arttıran yaygınlaştırılmış üretici- sorumluluk planlarının uygulanmasını destekleyeceğiz.

123. Açlık ve kötü beslenmeyi sona erdirmek için, kentsel ve bölgesel planlamaya kent sakinlerinin, özellikle kentte yaşayan yoksulların gıda güvenliği ve beslenme ihtiyaçlarının entegre edilmesini teşvik edeceğiz. Gıda kayıplarının ve israfın önlenmesi ve azaltılması ve gıda atıklarının yeniden kullanılması amacıyla, gıda üretimi, depolanması, taşınması ve pazarlanmasını yeterli ve uygun fiyatlı bir şekilde tüketicilere ulaştırılmasını kolaylaştırmak üzere kentlerde, kent çeperlerinde ve kırsal alanlarda sürdürülebilir gıda güvenliği ve tarım politikalarının eşgüdümünü teşvik edeceğiz. Ayrıca tohumların genetik çeşitliliğini koruyan, tehlikeli kimyasalların kullanımını azaltan gıda politikaları ile enerji, su, sağlık, ulaşım ve atık politikalarının eşgüdümünü teşvik edecek ve kentsel alanlarda verimliliği en üst düzeye çıkarıcı ve atık miktarını asgari düzeye indiren diğer politikaları uygulayacağız.

124. Kültüre, somut ve somut olmayan kültürel miras ve doğa çevreyi geniş ve farklı bir yelpazede koruyan imar planları, imar yönetmelikleri, bina kodları, kıyı yönetimi politikaları ve çeşitli stratejik kalkınma politikaları dâhil planlama araçlarının benimsenmesinde, kentsel planlar ve stratejilerin öncelikli bir bileşeni olarak yer verecek ve onları kentsel gelişimin potansiyel yıkıcı etkilerinden koruyacağız.

125. Kültürel mirasın, katılımı ve sorumluluğu teşvik etmedeki rolünü göz önünde bulundurarak sürdürülebilir kentsel gelişme için kullanımını destekleyeceğiz. Değer üretme amacı güden saygın bir restorasyon ve uyarılma yoluyla mimari anıtların ve alanların yenilikçi ve sürdürülebilir kullanımını destekleyeceğiz. Yeni teknolojiler ve teknikler dâhil somut ve somut olmayan kültürel miras bilgisinin tanıtımı ve yaygınlaştırılmasına, geleneksel ifadelerin ve dillerin korunmasına yerli halkları ve yerel toplulukları dâhil edeceğiz.

Uygulama araçları

126. Yeni Kentsel Gündem'in uygulanmasının; bilime ve teknolojiye erişim, inovasyon ve karşılıklı mutabık kalınan şartlarda gelişmiş bir bilgi paylaşımının yanı sıra kapasite geliştirme ve kaynakların seferber edilmesinin yanı sıra küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel düzeylerde mevcut tüm geleneksel ve yenilikçi kaynakların kullanılması dâhil gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin taahhütlerini dikkate alarak her yönetim düzeyi, özel sektör, sivil toplum, Birleşmiş Milletler sistemi ve diğer aktörler arasında, özellikle yoksul ve savunmasız durumda olanlar için, eşitlik, ayrımcılık yapmamak, hesap verebilirlik, insan haklarına saygı ve dayanışma ilkelerine dayanan uluslararası iş birliği ve ortaklıkların geliştirilmesini kapsayan geniş bir yelpazede uygulama araçlarını ve etkinleştirici bir çevreyi gerektirdiğini kabul etmekteyiz.

127. 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ve Addis Ababa Eylem Gündemi'nde yer alan uygulama araçlarına yönelik taahhütleri teyit etmekteyiz.

128. Üye devletler, yerel makamlar, önemli gruplar ve ilgili diğer paydaşların yakın iş birliği ve uzmanların seferber edilmesi yoluyla Yeni Kentsel Gündem'in ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin kentsel boyutunun uygulanmasına dönük kanıta dayalı ve kullanışlı rehberler üretmek üzere BM- Habitat'ı, diğer Birleşmiş Milletler programları ve örgütlerini ve ilgili paydaşları destekleyeceğiz. Yeni Kentsel Gündem'in uygulamasını, bölgesel ve tematik toplantılar dâhil hazırlık sürecinden edinilen dersler ve Habitat III Konferansı mirasının üzerine inşa edeceğiz. Bu bağlamda, diğerinin yanı sıra, Dünya Kent Kampanyası (*World Urban Campaign*) Habitat III için Ortaklar Genel Kurulu (GAP) ve Küresel Arazi Ağı'nın değerli katkılarını kaydetmekteyiz.

129. BM-Habitat'ı normatif bilgisini geliştirme, sürdürülebilir kentsel gelişmeyi tasarlamak, planlamak ve yönetmek için ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimlere araçlar ve kapasite geliştirme sağlama çalışmalarına devam etmeye çağırılmaktayız.

130. Yaygın kentsel politikalar ve stratejilerle yönlendirilen sürdürülebilir kentsel gelişmenin, mümkün olduğunca her seviyede etkileştirici bir çevre ile desteklenmekte olan entegre finansman çerçevelerinden fayda sağlayabileceğini kabul etmekteyiz. Uygulamadaki tüm mali araçların uygun olduğu yerlerde tutarlı bir politika çerçevesi ve yerinden mali süreçler ile bağının sağlam bir şekilde kurulmuş olmasının ve her yönetim düzeyinde yeterli kapasitelerin geliştirilmesinin önemini kabul etmekteyiz.

131. Ülkelerin kendi ekonomik ve sosyal kalkınması için birinci derecede sorumluluğu bulunduğunu kabul ederek, her yönetim düzeyinde finansal yönetim kapasitelerini artırmak ve kentleşmeyi finanse etmek için sürdürülebilir kentsel gelişmeye ulaşmada gerekli olan özgün araç ve mekanizmaların benimsenmesinde bağlamsal-duyarlı yaklaşımları desteklemekteyiz.

132. Tüm ülkeler için, sürdürülebilir kentsel gelişmeye yönelik ortak çabalarımızın merkezinde ulusal sahiplilik ilkesiyle desteklenen yerel politikaların ve kaynakların seferber edilmesi ve etkin bir şekilde kullanılması yer almakta olup Yeni Kentsel Gündem'in uygulaması dâhil kentsel gelişme için finansal koşulları iyileştirmek ve ilave kaynaklara açık erişim sağlamak üzere kamu ve özel yatırımlarının katalizör etkisi ve sonuçlarının en üst düzeye çıkarılmasının yanı sıra kentleşmeden faydalanılarak yaratılan gelirleri ve iç kaynakları harekete geçireceğiz.

133. Özel sektörün ve ticaretin, yatırım ve inovasyonun, üretkenliğin, kapsayıcı büyümenin ve istihdam yaratmanın başlıca motoru ve özel yatırımın yanı sıra istikrarlı bir uluslararası finansal sistemin, özellikle de doğrudan yabancı yatırımın kalkınma çabalarının ana unsurları olduğunun farkında olarak iş çevrelerini yaratıcılıklarını ve yenilikçi uygulamalarını, kentsel alanlardaki sürdürülebilir kalkınma zorluklarının çözümünde kullanmaya çağırılmaktayız.

134. Kadınlar ve kız çocukları, çocuklar ve gençler, yaşlılar, engelliler, yerli halklar ve yerel topluluklar ile yoksul ailelerin orantısız bir şekilde etkilenmemesini sağlayarak ulusal politikalar doğrultusunda çok fonksiyonlu kadastrolar, ulusal vergiler, harçlar ve hizmet bedelleri yoluyla ulus-altı ve yerel yönetimlerin potansiyel gelir tabanlarını kaydetmelerini ve genişletmelerini sağlayan uygun politika ve kapasiteleri destekleyeceğiz.

135. Uygun olduğu ölçüde, zamanında ve öngörülebilir kaynakları sağlamak, gelir ve harcama yönetim yeteneklerini geliştirmek için ulusal yönetimlerden ulus-altı ve yerel yönetimlere ihtiyaçları, öncelikleri, yetki alanları, görevleri ve performans tabanlı teşviklere dayanan transferlerde sağlam ve şeffaf sistemleri destekleyeceğiz.

136. Bütünleşik ve dengeli bir bölgesel gelişmenin sağlanmasının yanı sıra bölgesel düzeyde şehir merkezlerinde, kentsel ve kırsal alanlar arasında eşitsizlikleri azaltmak için finansal kaynakların dikey ve yatay dağılım modellerinin geliştirilmesini destekleyeceğiz. Bu bağlamda, eşitlik ve mekânsal entegrasyon yolunda sağlanacak ilerlemenin değerlendirilmesinde bir araç olarak, harcama ve kaynak tahsisıyla ilgili verilerin şeffaflığının iyileştirilmesinin önemini vurgulamaktayız.

137. Kentsel gelişme süreçleri, altyapı projeleri ve kamu yatırımlarının bir sonucu olarak ortaya çıkan arazi ve mülk değerindeki artışın tespiti ve paylaşılması için en iyi uygulamaları teşvik edeceğiz. Artan değerden sadece özel sektör tarafından fayda sağlanmasını, toprak ve emlak spekülasyonunu önlemek için uygun olduğu durumlarda kazançla ilgili maliye politikaları gibi önlemler yürürlüğe konulabilir. Arazi piyasası düzenlemeleri dâhil mali sistemler ile kentsel planlama ve kentsel yönetim araçları arasındaki bağlantıyı güçlendireceğiz. Arazi temelli finansman yaratma çabalarının, sürdürülemez arazi kullanımı ve tüketimiyle sonuçlanmamasını sağlamak için çalışacağız.

138. Uygun olduğu ölçüde, yerel yatırımların ve projelerin gereklilikleri ve etkilerini ölçmek üzere yasama kontrolü ve halkın katılımına dayanan şeffaf ve hesap verebilir harcama kontrol araçlarının uygulanmasına yönelik çabalarında ve ulusal politikalar doğrultusunda, kamu mülkiyetine ve araziye erişimin sağlanması için dürüstlüğü, hesap verebilirliği, etkili yönetimi sağlayan yolsuzluğu önleyici tedbirlerin yanı sıra açık ve adil ihale süreçleri ile satın alma mekanizmaları ve güvenilir bütçe icrasına yönelik çabalarında ulus-altı ve yerel yönetimleri destekleyeceğiz.

139. Sürdürülebilir bir ulusal ve yerel borçlanma için, uygun olduğunda, sürdürülebilir borçlanma yönetimine dayalı, yaygınlaşmış sürdürülebilir belediye borçlanma piyasalarının yanında yerel borçlanabilirlik kabiliyeti açısından yeterli gelir ve kapasitelerle desteklenen güçlü yasal ve düzenleyici çerçevelerin oluşturulmasını uygun olduğu ölçüde destekleyeceğiz. Kentleşmenin finansmanında finansal havuz mekanizmaları dâhil bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel kalkınma fonları ve bankaları gibi kamu ve özel, ulusal ve uluslararası finansmanı katalize edebilen uygun finansal araçların kurulmasını göz önünde bulunduracağız. Döviz riskini yönetirken, sermaye maliyetlerini düşürmek ve özel sektörün ve hane halklarının risk transfer mekanizmalarına erişimi dâhil sürdürülebilir kentsel gelişme ve dirençli yapılar için verilen çabalara katılımlarını sağlamak üzere çok taraflı yatırım garantisi ajansları gibi risk önleme mekanizmalarının geliştirilmesi için çalışacağız.

140. Konut finansmanında uygun ve erişilebilir fiyata ürünlerin geliştirilmesini destekleyecek ve erişilebilir ve aşamalı konut üretiminin tüm biçimlerine yatırım yapmak amacıyla farklı finansal alanlarda faaliyet gösteren, çok taraflı finansal kuruluşların, iş birliği ajanslarının, bölgesel kalkınma bankalarının ve kalkınma finansmanı sağlayan kuruluşların, özel sektör kredi kuruluşları ve yatırımcılarının, kooperatifler, kreditorler ve mikro-finance bankalarının katılımlarını teşvik edeceğiz.

141. Hesap verebilirliğin yanı sıra müdahalelerin ve aktörlerin eşgüdümünü sağlayan, farklı özel sektör ve kamu işletmelerinden sağlanan katkılardan kamu hibelerine kadar çeşitli fonlama kaynaklarına dayanan kentsel ve bölgesel ulaşım altyapısı ve hizmet fonlarının ulusal düzeyde kurulmasını da göz önünde bulunduracağız.

142. Yeni Kentsel Gündem'in özellikle gelişmekte olan ülkelerde uygulanması için çok taraflı uluslararası finans kuruluşlarını, bölgesel kalkınma bankaları ve kalkınma finansmanı sağlayan kuruluşları ve iş birliği ajanslarını program ve projelere yenilikçi finansman mekanizmaları da dâhil finansal destek vermeye davet etmekteyiz.

143. Ulaşılabilirlik usuller çerçevesinde, yerel ve ulus-altı yönetimlerin iklim değişikliği azaltım ve uyum eylemleri, planları, politikaları ve programları için oluşturulmuş kaynakları güvence altına almak üzere diğerlerinin yanı sıra İklim Yatırım Fonları ve Uyum Fonu, Küresel Çevre Fonu ve Yeşil İklim Fonu dâhil çok taraflı farklı fonlara erişimi desteklemekteyiz. Tüm yönetim düzeylerinde mali ve borçlanma sürdürülebilirliğini sağlamak için yürürlükte olan herhangi bir ulusal çerçeve ile uyumlu ulusal iklim finansmanı altyapı çözümlerini geliştirmek ve katalitik finansal araçları tanımlayan uygun mekanizmaları oluşturmak için ulus-altı ve yerel finansman kurumlarıyla uygun olduğu ölçüde iş birliği yapacağız.

144. Yerel halkın konut ve diğer ekonomik ihtiyaçlarının yanı sıra kentsel ve metropoliten altyapı, binalar ve kentsel varlıklara ilişkin sigorta, reasürans kurumları ve diğer aktörlerle iş birliği yapmak dâhil kentlerde ve insan yerleşimlerinde iklim ve afet risklerine yönelik uygulanabilir çözümler bulup geliştireceğiz.

145. Sürdürülebilir kentsel ve bölgesel gelişmeye ilişkin, diğerlerinin yanında, kamu ve özel olmak üzere tüm mevcut kaynaklardan ilave kaynağın harekete geçirilmesini sağlamak amacıyla resmi kalkınma yardımı dâhil, uluslararası kamu finansmanının kullanımını desteklemekteyiz. Bu, özellikle sınırlı yerli kaynakları olan yoksul ve savunmasız ülkelerde, ülkelerin yurt içinde kamu kaynaklarını harekete geçirme yönündeki çabalarının tamamlayıcısı olarak uluslararası kamu finansmanının önemli bir rol oynadığı gerçeğinin farkında olarak potansiyel yatırımcılara yönelik risklerin azaltılmasını içerir.

146. Her kademede ve ilgili tüm aktörler tarafından, kapasite geliştirilmesi, kentsel çözümlere yönelik bilgi alışverişi ve karşılıklı öğrenmenin desteklenmesiyle sürdürülebilir kentsel gelişmeye katkı sağlamak için Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçlü bölgesel ve uluslararası iş birliğinin yanında ulus-altı, yerinden ve uygun olduğu ölçüde, kentler arası iş birliği fırsatlarını genişleteceğiz.

147. Sürdürülebilir kentsel gelişmeyi sağlamak amacıyla kapasite gelişimini, kamu politikalarını formüle etmek, uygulamak, geliştirmek, yönetmek, izlemek ve değerlendirmek için bireysel, toplumsal ve kurumsal kapasiteyi birleştiren ve her yönetim düzeyinde çoklu paydaşların ve kurumların yeteneklerini dikkate alan çok yönlü bir yaklaşım olarak destekleyeceğiz.

148. Uygun olduğu ölçüde, kentsel ve bölgesel gelişme karar alma süreçlerine etkili katılımlarını sağlayarak, kurumsal ve örgütsel yönetim süreçlerini şekillendirmede, sivil toplumun, akademi ve araştırma kurumlarının yanı sıra kadınlar ve kız çocukları, çocuklar ve gençler, yaşlılar ve engelliler, yerli ve yerel halk ve zayıf durumda olanlarla birlikte çalışmak için yerel yönetim demekleri dâhil ulusal, ulus- altı ve yerel yönetimlerin kapasitelerinin güçlendirilmesini destekleyeceğiz.

149. Kapasite geliştirme programlarının geliştirilmesi amacıyla, yerel yönetim demeklerini, kentsel politika ve kalkınma öncelikleriyle ilgili ulusal istişarelerde uygun olduğu durumlarda yer almalarını sağlayarak ve bunların var olan ağırları ile sivil toplum, özel sektör, profesyoneller, akademik ve araştırma kurumlarının yanı sıra ulus-altı ve yerel yönetimlerle işbirliklerini güçlendirerek kapasite gelişiminin destekleyicileri ve tedarikçileri olarak destekleyeceğiz. Bu küresel, bölgesel, ulusal, ulus-altı ve yerel ölçekte, uygulamacı ağlarının kurulması, bilim-politika ara-yüz uygulamaları dâhil muadiller arası öğrenme, belediyeler arası işbirliği gibi konu bazı ortaklıklar ve işbirliğini gerektiren eylemler yoluyla yapılmalıdır.

150. Sürdürülebilir kentsel gelişmede fayda sağlamak üzere Addis Ababa Eylem Gündemi kapsamında kurulan ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi kapsamında başlatılan Teknoloji Kolaylaştırma Mekanizması süreçleriyle tam tutarlılık, eşgüdüm ve sinerji içinde bilim, teknoloji ve inovasyon alanında daha fazla işbirliği ve bilgi alışverişine ihtiyaç olduğunu vurgulamaktayız.

151. Sonuç odaklı yaklaşımları desteklemek, orta ve uzun vadeli idari ve teknik kapasiteyi oluşturmak için, yaşa ve cinsiyete duyarlı bütçeleme ve muhasebe süreçleri ve kayıtlarının iyileştirilmesi ve sayısallaştırılmasına özel dikkat göstererek ulusal ve ulus-altı performansı ve uyumu gözden geçirmek ve ayrıca şeffaf ve bağımsız gözetim muhasebe, satın alma, raporlama, denetleme ve izleme süreçlerini kapsayan, çevreye duyarlı, yolsuzlukla mücadele tedbirleri dâhil her düzeyde kurumsal eşgüdüm gerektiren ulus-altı ve yerel finansal planlama ve yönetim konularına yardımcı olmak üzere kapasite geliştirme programlarını destekleyeceğiz.

152. Arazi değer artışlarının belirlenmesi ve dağıtılması ve artış miktarının tespiti dâhil değer artışlarının hukuki ve ekonomik temellerine odaklanarak, işleyen gayrimenkul piyasasının yanı sıra arazi temelli yasal gelirin ve finansal araçların kullanımıyla ilgili politika yapımcılar ve yerel kamu görevlileri için kapasite geliştirme programları düzenleyeceğiz.

153. Açık ve şeffaf politikalar, mali ve idari çerçeveler ve usullerin yanı sıra, uygun olduğu durumlarda, çok paydaşlı ortaklıklar için planlama ilkelerini oluşturarak kentsel gelişim süreçlerinde çok paydaşlı ortaklıkların sistematik kullanımını sağlayacağız.

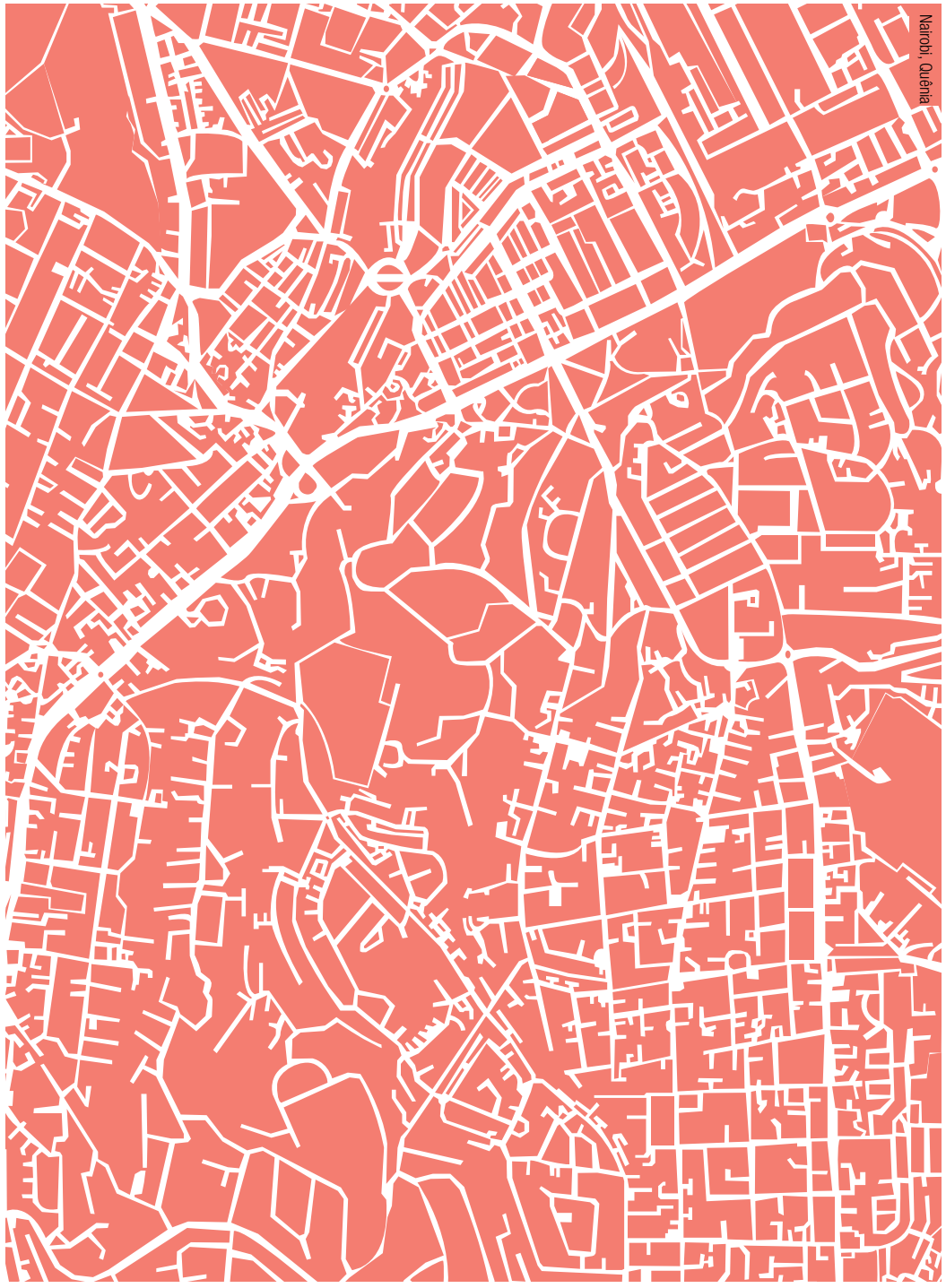
154. Yerel yönetimler ve diğer ilgili paydaşlar arasında ortak üretim ağlarını teşvik etmek dâhil en iyi uygulamaları ve yenilikçi çözümleri vurgulayarak, Yeni Kentsel Gündem'in uygulanmasını başlatmayı ve geliştirmeyi planlayan gönüllü iş birliğine dayalı girişimlerin, ortaklıkların ve koalisyonların önemli katkılarını kabul etmekteyiz.

155. Kadın ve kız çocuklarının, çocukların ve gençlerin, engellilerin, yerli ve yerel toplulukların ve savunmasız durumlarda olanların kentsel ve bölgesel kalkınma karar verme süreçlerine etkin katılımlarını sağlamak amacıyla diyalog içinde yönetim süreçlerini şekillendirecek, insan haklarını koruyacak ve ayrımcılığa karşı durmalarını sağlayacak beceri ve yeteneklerini güçlendiren ve etkin kılan kapasite geliştirme girişimlerini destekleyeceğiz.

156. Bilgi ve iletişim teknolojilerini, kadınlar ve kız çocukları, çocuklar, gençler, engelliler, yaşlılar ve hassas durumdaki kişiler dâhil kamu tarafından erişilebilir kılmak ve vatandaşların sivil hak ve sorumluluklarını geliştirmeleri ve yerine getirmelerini sağlamak, katılımlarını arttırmak, sorumlu ve verimli yönetişimin kurulmasını temin etmek için kapasite geliştirme programları dâhil teknolojik yeniliklerden faydalanarak vatandaş merkezli dijital yönetim araçlarının yanında e-devlet stratejilerinin, ulusal bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik politikaların geliştirilmesini destekleyeceğiz. Coğrafi- mekânsal bilgi sistemleri dâhil dijital platformların ve araçların kullanımı, uzun vadeli bütünlük kentsel ve bölgesel planlama ve tasarım, arazi idaresi ve yönetiminin iyileştirilmesi ve kentsel ve metropoliten hizmetlere erişimi sağlamak için teşvik edilecektir.

157. Gelir, cinsiyet, yaş, ırk, etnik köken, göçmen statüsü, engellilik, coğrafi tabanlı ulusal, ulus-altı ve yerel bağlamlar ile ilgili diğer özelliklerine göre ayrıştırılmış zamanlı ve güvenilir, yüksek kalitede verilerin toplanması, analizi, standardizasyonu ve yaygınlaştırılması dâhil bilgi paylaşımı, değişimi ve uzmanlaşma için kentsel ve bölgesel planlama ve politika geliştirilmesinde ve kurumsallaşmış mekanizmalarda sosyal, teknolojik, dijital ve doğa temelli inovasyon dâhil güçlü bilim-politika ara yüzlerine odaklanan bilimi, araştırmayı, inovasyonu destekleyeceğiz.

158. Ulusal, ulus-altı ve yerel seviyelerde sürdürülebilir kentsel gelişme politikaları ve stratejilerinin uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi etkin bir şekilde izlemek, karar verme ve gözden geçirme süreçlerini bilgilendirmek için veri ve istatistiksel kapasiteleri güçlendireceğiz. Yeni Kentsel Gündem'in uygulanması, izlenmesi ve gözden geçirilmesi için veri toplama usulleri öncelikle resmî ulusal, ulus-altı ve yerel veri kaynaklarına ve uygun olan diğer kaynaklara dayanmalı ve açık, şeffaf ve gizlilik haklarına, tüm insan hak ve yükümlülüklerine saygı taahhütleriyle uyumlu olmalıdır. Kentlerin ve insan yerleşimlerinin küresel ölçekte insan odaklı bir tanıma doğru ilerlemesi bu çalışmayı destekleyebilir.

159. Nüfus sayımı, hane halkı araştırmaları, nüfus kayıtları, topluluk temelli izleme süreçleri ve ilgili diğer veri kaynakları yoluyla gelir, cinsiyet, yaş, ırk, etnik köken, göçmenlik statüsü, engellilik durumu ve coğrafi, ulusal, ulus-altı ve yerel bağlamla ilgili diğer özelliklerine göre ayrıştırılmış yerel ve küresel olarak karşılaştırılabilir verileri kullanarak paylaşılan bir bilgi tabanında, kanıta dayalı yönetişimin oluşumunda, verilerin toplanması, haritalanması, analizi ve yaygınlaştırılmasında ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimlerin rolü ve kapasitelerinin geliştirilmesini destekleyeceğiz.

160. Bilgi ve iletişim teknolojilerince desteklenen yaklaşımlar, coğrafi bilgi yönetimi ve e-devlet yoluyla etkili kent planlama ve yönetimini geliştirmek, şeffaflığı ve etkinliği arttırmak amacıyla ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimler, devlet dışı aktörler ve vatandaşlar dâhil ilgili paydaşlar arasında bilgiyi aktarmak ve paylaşmak için mevcut teknolojik ve sosyal araçları kullanan açık, kullanıcı dostu ve katılımcı veri platformlarının oluşturulması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını teşvik edeceğiz.

İzleme ve Değerlendirme

161. İlerlemeyi izlemek, etki değerlendirmesini yapmak ve gündemin etkili ve zamanında uygulanmasını sağlamak, vatandaşlarımıza hesap verebilmek ve şeffaflığı kapsayıcı bir biçimde sağlamak amacıyla Yeni Kentsel Gündem'in ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde tutarlılığını sağlayan periyodik bir izleme ve gözden geçirme yürüteceğiz.

162. Yeni Kentsel Gündem'in ülkelerin liderliğinde, gönüllü, açık, kapsayıcı, çok seviyeli, katılımcı ve şeffaf izlemesi ve gözden geçirilmesini teşvik etmekteyiz. Süreç, tüm ilgili paydaşlar arasında ortaklıklar kurmak ve güçlendirmek, kentsel çözümleri ve karşılıklı öğrenmeyi teşvik etmek amacıyla sürekliliği olan bir süreç olmalı; ulusal, ulus-altı ve yerel düzeydeki yönetimlerin katkılarını hesaba katmalı ve Birleşmiş Milletler sistemi, bölgesel ve alt-bölgesel örgütler, büyük gruplar ve ilgili paydaşlardan gelen katkılar göz önünde bulundurulmalıdır.

163. Yerel yönetimlerin, Yeni Kentsel Gündem'in her kademedeki izlenmesi ve gözden geçirilmesinde, aktif ortaklar olarak önemi kabul eder ve onları, uygun olduğu ölçüde, ilgili demekler ve uygun platformlar dâhil ulusal ve ulus-altı yönetimlerle beraber yerel seviyede uygulanabilir izleme ve gözden geçirme mekanizmalarını kurmaları için desteklemekteyiz. Uygun olduğu yerlerde bu yönde katkı sağlayacak kapasitelerinin güçlendirilmesini göz önünde bulunduracağız.

164. Uygulamalarında eşgüdüm ve tutarlılığı sağlamak için Yeni Kentsel Gündem ile 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin izlenmesi ve gözden geçirilmesi arasında etkili bağlar kurulması gereğini vurgulamaktayız.

165. Birleşmiş Milletler sistemine ait diğer yapılar ile iş birliği içinde sürdürülebilir kentsel gelişmenin, diğerlerinin yanı sıra, sürdürülebilir kalkınma, afet riski azaltma ve iklim değişikliği ile ilişkisini dikkate alarak BM Habitat'ın sürdürülebilir kentsel gelişme ve insan yerleşimlerinin odak noktası olarak yetkisi dâhilindeki rolü ve uzmanlığını tekrar teyit etmekteyiz.

166. Genel Kurul'u, Genel Sekreter'den ülkeler ve ilgili bölgesel ve uluslararası kuruluşlardan gelen gönüllü girdilerle Yeni Kentsel Gündem'in, her dört yılda bir, ilerlemesi hakkında rapor hazırlaması ve ilk raporu Genel Kurul'un yetmiş ikinci oturumunda sunması yönünde istekte bulunmaya davet etmekteyiz.

167. Bu rapor, Yeni Kentsel Gündem'in uygulanmasında kaydedilen ilerlemenin ve sürdürülebilir kentselme ve insan yerleşimleri ile ilgili uluslararası kabul görmüş amaç ve hedeflerin niceliksel ve niteliksel analizini sunacaktır. Analiz, ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimlerin, BM-Habitat'ın, Birleşmiş Milletler sisteminin diğer ilgili birimlerinin, Yeni Kentsel Gündem'in uygulanmasını destekleyen ilgili paydaşların faaliyetlerine ve BM-Habitat Yönetim Konseyi raporlarına dayanılacaktır. Rapor mümkün olduğunca, çok taraflı örgütler ve süreçler ile uygun olduğu yerlerde, sivil toplum, özel sektör ve akademik çevrelerden elde edilen girdileri birleştirmektedir. Rapor, BM-Habitat tarafından toplanan Dünya Kent Forumu gibi mevcut platformlar ve süreçler üzerine inşa edilmelidir. Rapor, tekrara düşmeden yerel, ulusal ve ulus-altı koşullara, mevzuata, kapasitelere, ihtiyaçlara ve önceliklere cevap vermelidir.

168. Bu raporun hazırlanması, Birleşmiş Milletler sistemi çapında kapsayıcı bir eşgüdüm sürecini sağlayacak şekilde, Birleşmiş Milletler sisteminde yer alan diğer ilgili yapılarla yakın iş birliği içinde BM-Habitat tarafından koordine edilecektir. Rapor, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi vasıtasıyla Genel Kurul'a sunulacaktır. Rapor, ayrıca, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin izleme ve gözden geçirilmesi ile tutarlılık, eşgüdüm ve iş birliğini sağlamak üzere Genel Kurul himayesinde gerçekleşen sürdürülebilir kalkınma yüksek düzeyli siyasi forumunu destekleyecektir.

169. Dünya Habitat Günü ve Dünya Kentleri Günü gibi mevcut girişimleri kullanarak Yeni Kentsel Gündem'in uygulanması ile ilgili ortaklıklar, aktif savunuculuk ve bilinçlendirme faaliyetleri yoluyla harekete geçirici çabaları güçlendirmeye devam edeceğiz. Sivil toplum, vatandaşlar ve ilgili paydaşları harekete geçirmek ve desteğini almak üzere yeni girişimleri dikkate alacağız. Dünya Yerel ve Bölgesel Yönetimler Asamblesi'nde temsil edilen ulus-altı ve yerel yönetim kuruluşlarıyla birlikte Yeni Kentsel Gündem'in izlenmesi ve gözden geçirilmesine devam edilmesinin önemini kaydetmekteyiz.

170. Genel Kurul'un 16 Aralık 1996 tarih ve 51/177 sayılı kararı, 21 Aralık 2001 tarih ve 56/206 sayılı kararı, 67/216, 68/239 ve 69/226 sayılı kararlarının yanı sıra 16 Aralık 1976 tarih ve 31/109 sayılı kararı ve 19 Aralık 1977 tarih ve 32/162 sayılı diğer ilgili kararlarını yeniden teyit etmekteyiz. BM-Habitat'ın merkezinin Nairobi'de bulunmasının önemini yeniden teyit etmekteyiz.

171. BM-Habitat'ın, Birleşmiş Milletler sisteminde yer alan yapılarla iş birliği içinde, Yeni Kentsel Gündem'in uygulanması, izlenmesi ve gözden geçirilmesi dâhil sürdürülebilir kentselme ve insan yerleşimlerinden sorumlu bir odak noktası olarak Birleşmiş Milletler sistemi içerisinde üstlenmiş olduğu rolün önemini vurgulamaktayız.

172. Yeni Kentsel Gündem'in ışığında ve BM-Habitat'in etkinliğinin artırılması amacıyla, yetmiş birinci oturumda BM Habitat'in kanıta dayalı ve bağımsız bir değerlendirmesini Genel Sekreter'den, Genel Kurul'a sunmasını talep etmekteyiz. Değerlendirmenin sonucu BM-Habitat'in etkililiğini, verimliliğini, hesap verebilirliğini ve gözetimini artırmak için tavsiyeler içeren bir rapor şeklinde olacaktır ve aşağıda yer alan konuları analiz etmelidir:

- (a) BM-Habitat'ın normatif ve operasyonel yetkisi;
- (b) Yönetim Konseyi üyeliğinin evrenselleştirilmesi dâhil alternatifleri dikkate alarak BM- Habitat yönetim yapısının daha etkin, hesap verebilir ve şeffaf karar alması;
- (c) BM-Habitat'ın ortaklıkların tam potansiyelini kullanmak amacıyla ulusal, ulus-altı ve yerel yönetimler ve ilgili paydaşlarla birlikte çalışması;
- (d) BM-Habitat'ın finansal kapasitesi.

173. Yeni Kentsel Gündem'in etkin bir şekilde uygulanması ve bu yönde BM-Habitat'ın yeniden konumlandırılmasını tartışmak üzere Genel Kurul'un yetmiş birinci oturumunda Genel Kurul Başkanı tarafından toplanılacak iki günlük üst düzey bir toplantı yapılmasına karar vermekteyiz. Toplantıda, diğerlerinin yanı sıra, en iyi uygulamalar, başarı hikâyeleri ve raporda yer alan önlemler tartışılacaktır. Başkanın toplantı özeti, ilgili gündem maddesi uyarınca yıllık kararlar bağımsız değerlendirme raporunda yer alan tavsiyeler ışığında atılacak adımlara ilişkin İkinci Komite'nin yetmiş ikinci oturumuna bir girdi olarak hizmet edecektir.

174. Genel Kurul'u Yeni Kentsel Gündem'deki ilerlemeyi değerlendirmek ve pekiştirmek üzere yenilenmiş bir siyasi taahhülle bir sonraki Birleşmiş Milletler Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Konferansı'nı (Habitat IV) 2036 yılında gerçekleştirmesi yönünde teşvik etmekteyiz.

175. Genel Sekreter'den, 2026 yılında sunulmak üzere yukarıdaki 166. paragrafta uygun olarak hazırladığı dört yıllık raporunda, Yeni Kentsel Gündem'in benimsenmesinden bu yana kaydedilen ilerlemeler ve karşılaşılan zorlukları ortaya koyması ve atılması gereken diğer adımları belirlemesini talep etmekteyiz.

H	III
HABITAT III	
QUITO 17-20 OCTOBER 2016	
United Nations Conference on Housing and Sustainable Urban Development	

United Nations

www.habitat3.org
#NewUrbanAgenda #Habitat3